

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-naposos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 10 fill.

Nyitási díj 30 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, október 3.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: A nemzetiségek és az agráriusok szövetsége.

Az Eighty-klub Mezőhegyesen.

Ki a törvénykönyvből!

Meghalt a csodarabbi.

Felárulmányos ováció.

Az új választói reform.

Milliomosok erkölcsi.

Ujlocek a korszak.

Véres pistolytárbaj a fővárosban.

Szerbia gyűhat rendel.

Amazonok harca.

A tolvaj szép asszony.

Pórtól divatlevél.

A vasúti kocsi titka.

Öngyilkos műépítész.

Tárcs: „Asszonyka.”

Csarnok: A tőgyéri kétféleképp asszony.

Írta: Sz. Szigethy Vilmos.

A nemzetiségek és az agráriusok szövetsége.

Nyílt levél

Glac Antal, Biharvármegye főispánja és egyben

Bireauc Demeter, a Poporul Roman felelős szerkesztője

urakhoz.

A nemzeti demokrácia korszakában, méltóságos, illetve tekintetes uram, bizonyára nem fognak megütközni azon, hogy a kettejük közös címére írjuk ezt a levelet. Hiszen utóvégre nem volt kizárva az eshetőség, hogy ön, méltóságos uram, főispán helyett honatya lesz, s ön, szerkesztő ur, a legutóbbi választáson kicsi

hija, hogy be nem került a képviselőházba, a mely esetben tegeződtek is volna. A mi pedig azt illeti, hogy Méltóságodnak, mint hazafinak, kellemetlen, ha egy nemzetiségi, sőt tulzó ujság szerkesztőjével egy kalap alá hozatik: nos, a mint az alábbiakból ki fog tetszeni, Bireauc ur tud a szükséghez képest olyan hazafi lenni, hogy nála kardhordóbb Arpadot találni sem lehet.

Közös címre kellett ezt az írást küldeni, méltóságos, illetve tekintetes uram, amelyre világosságot akarunk deríteni, minek kettejükre vonatkozik.

On, méltóságos uram, nemrég köriratot intézett Biharország főszolgabíráihoz, hogy ott, a hol a kereskedelem nem áll nemzeti alapon, igyekezzenek szövetkezetet alapítani. Mert a szövetkezetekben, különösen a fogyasztási szövetkezetekben szüntől van a nemzeti alap, s ennek terjesztőit: a Hangya fogyasztási szövetkezeti központ embereit a főszolgabírák különös támogatására ajánlotta. És ön, Bireauc szerkesztő ur, ráütötte erre a pecsétet, megmutatván, hogy hol rejlik a a fogyasztási szövetkezetekben a nemzeti alap.

Temesvárott vasárnapra gyűlésre hívták össze a Délvidék román földmiveseit és iparosait: Bireauc Demeter, a Poporul Roman című nemzetiségi ujság szerkesztője, Kracsunel János budapesti postatiszt és Osvada Vazul, a vajdahunyadi Agricola román nemzetiségi bank igazgatója. A temesvári gyűlést legelőször egy román parasztpárt szervezése áktusának nézték,

annak révén, hogy a szervezők között benn volt Ponta Péter, a különböző árnyalatu szocialista pártokon működött képvis. Nos, nem parasztpártot csináltak. Sokkal érdekesebbet. Bireauc szerkesztő ur hatásos beszéddel ismertette a gyűlés célját. „Román gazdasági és ipari szövetkezetet kell alakítani, melynek központja Budapesten legyen és melynek az ország minden részében legyenek fiókjai, fogyasztási szövetkezetekkel kapcsolatosan.”

Hogy mi köze van ehhez önnek, méltóságos uram? Higye meg, van. Mert Bireauc szerkesztő, aki e nagy nemzeti-ségi szövetkezetet a vállára veszi, összeköttetésben áll a Hangya fogyasztási szövetkezeti központtal, s annak vezetőivel tárgyal, melytől az alapításhoz hozzáfogott. Ugyanazzal a Hangyával, akit Méltóságod, valamint még több főispán-társa, a főszolgabírákhoz intézett leirataikban beajánlanak, mint a nemzeti szellemet terjesztő szövetkezetek forrását. A román szövetkezeti központ tehát, a melyet csupa nemzetiségi korifeus, szigorúan nemzetiségi alapon alakít, egyik alvállalata lesz a Hangyának, vagy legalább is azzal összeköttetésben fog állani. Valamint, hogy — kapcsolatban van egy másik agrárius testülettel, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével is. S ha ön, Bireauc szerkesztő ur, arra való tekintettel, hogy előkelő, agrárius üzletfeleinek, vagy üzlettársainak ezen viszony nyilvános feszegetése nem a legkellemesebb, ezt letagadni lenne szives, — úgy azokat a tanukat kellene fölvonultatnunk, akiknek erről ön maga nyilatkozott.

„Asszonyka.”

„Asszonyka” — így nevezte őt mindenki. A szakácsné, a zöldséges kofa, de még az ura is.

Szó sincs róla, nem volt ebben kicsinylés, vagy gúny, vagy lebecsülés. Hiszen mindenki szívesen elismerte az ő új méltóságának nagyszerű fontosságát. De ha ránézett az ember, megfedkezett a köteles tiszteletéről és mosolyogva, valami meghatottsággal a hangjában, azt mondta: „maga kis asszonyka.”

És ez fájt neki. Mert száz frázis és ezer aförizmből azt tudta, hogy az asszony: talány, szifinksz, a szenvedély, a titokzatosság és más hasonló jók királynője, aki önérvet, parancsoló lény és imponál az egész világnak. Hát akkor ő miért nem imponál az egész világnak, a szakácsnénak, a zöldséges kofának, vagy akár az urának? Hát nem olyan asszony ő is, mint a többi?

Igaz, olyan volt ő is. Csakhogy kétféle asszony van a világon. Vannak olyanok, akiket nem lepnek meg a házasságadta új érzések, — mert már leánykorukban is gondoltak rájuk, foglalkoztak velük. Ezekből lesznek a szép, imponáló asszonyok, akik ismerik hatalmuk nagyságát az első perctől fogva. És vannak olyan asszonyok, akik nagyon leányos leányok voltak előbb: becsületlen fiatal lelkük gondolko

dását, egyenes, egyszerű ostobaságot nem tudja gyorsan megváltoztatni a szerelem, a házasság, néha meg az anyaság sem. Ezek az „asszonykak.” Tanítómesterük: az élet. Csak az tud belőlük olyan okos, önérvet, titokzatos asszonyt csinálni. Megmutatja nekik a salakját is, az emberi indulatok megismerésére is megtanítja őket. Így lesz az asszonykából asszony, lassan, lassan.

Mulatságosak és kicsinyesek voltak az asszonyka életének epizódjai, mint minden a mi életünkben. Asszonyka tanult, szenvedett, szomorkodott, — a világ pedig kacagott és nevetett.

I. Az első udvarló.

Asszonyka bement a városba vásárolni. Komolyan, önérvetesen ment végig az utcán. Gyűlölte a felkúzó modoru nőket. Házassága óta szigorú erkölcsbírő volt. Édes istenem, hiszen olyan rossz a világ! És a látszat sohasem csal — egészen. Az embernek nagyon kell vigyáznia a tisztességére, jó hírre.

Az igazat megvallva, összeborzadt, ha a saját leányveire gondolt. Milyen kacér volt. „Menyit” engedett meg a férfiaknak. Miket beszélt! és a fiatal emberek, — akik már akkor is olyan okosak voltak, mint amilyen ő most, — mire magyarázták a szavait! No és ha a szereleimre gondolt... Istenem, hiszen minden kézzelírás, minden forró beszéd pillan-

tás jelent valakit. Hiszen minden szónak kétféle jelentősége van. Hiszen a férfiak agyonkacaghatták magukat az ő bölcs fejtegetéseit hallgatva! Igaz, volt egy mentsége: az, hogy leány volt, aki nem tudja, mit beszél. Pedig milyen büszke volt az okosságára. Az volt a kedvenc szavajárása: „ő kérem, tudok én mindent!”

No bizony sokat tudott. Szégyen, szégyen, — és leánykori bűneire gondolva, az asszonyka megfogadta, hogy erkölcsös életet fog élni, nem „enged meg” senkinek semmit, hogy még a gyanúnak az árnyéka se férjen hozzá.

Végigment a városban és néhányszor botránkozva ránta meg a fejét. Mert most mindenben rosszat látott. Lehet, hogy igaza volt néha, — de gyakrabban talán tévedett. Hanem a tíz jó asszony kedvéért ő nem bocsátott meg egész Sodomának.

Találkozott barátnőjével, Borcsával, aki két fiatalemberrel sétált, akik közül — uram bocsá! — egyik sem volt a férje. Csinos, felkúzó, különös kis kalapja volt, rövid, rancos szoknya, — egész megjelenésében nem volt semmi „asszonyos méltóság.” Folyton nevetett és hol az egyik udvarlójára mosolygott, hol a másikra. Mikor az asszonykát meglátta, a kezében levő ibolyacsokorral magához intette. De a kis erényes gögősen köszönt és büszkén, méltatlankodva sietett tovább.

Egyez-erre — összerendezte. Valaki melléje

Egyébként maga a temesvári gyűlés maga is klasszikus bizonyosságát adta annak, hogy az agráriusokkal szövetkezésben van. A románok gyűléséről, a melyet, ismételjük, nemzetiségi alapon tartottak meg, táviratban üdvözöltek Darányi Ignác földművelési minisztert, a kis emberek és nagy agráriusok atyját, a kinél a szövetkezet-alapításnál nincs kedvesebb zene, még ha az árnyalana dallamára hangzik is.

Méltóztatnak érteni? Bireaucz Demeter a román nemzetiségi párt egyik lapját szerkeszti, s maga ennek a pártnak képviselőjelöltje is volt. U, egy román bank igazgatója és más nemzetiségi személyek, „hogy a románok ne csak politikailag, hanem gazdaságilag is szervezve legyenek”, összeállanak és szövetkezetet létesítenek, a melyhez a Hangya adja a támogatást, s hihetőleg a cukrot és a gyömbért is; ugyanaz a Hangya, a mely a főispánok támogatásával, ott, a hol nemzeti kereskedelem nincsen, ennek pótlására fogyasztási szövetkezeteket létesít; s a románok, a kik egyébként panaszkodnak a kormány ellen, a mely az ő jogukat elnyomja, a szövetkezet első gyermekágyi lázában megfélemeznek erről, s üdvözlik ennek a kormánynak egyik legnemzetibb tagját, Darányi Ignácot: hát nem fenségesen domborodik ki mindebben a nemzeti eszme?

Nos, mi gratulálunk ehhez az új szent szövetséghez, a mely a nemzeti eszme jelszavával indul a kereskedelem és az ipar ellen, és ehhez a nemzetiségek segédsapatát sorakoztatta maga mellé. S mindkettejüknek gratulálunk a nagy fölfedezéshez: akár a nemzeti jelleget kell megóvni, akár nemzetiségi célokat körüljárni: a szövetkezet az a bölcsök köve, a mely mindakettőre jó. Csak ez a gratuláció volt a célunk, — s miután ez az üdvözlés mindkettejüket, a kik a Hangya égése alatt különböző utakon, egy cél felé törekszenek, egyformán illeti, ezért szól ez az írás kettejük közös címére, méltóságos főispán, illetve tekintetes Bireaucz ur.

+

szegődött és jókedvűen köszöntette. „Kezét csókolom!”

Asszonyka fölneézett: egy leánykori udvarlója állt előtte és mosolyogva nézte.

— Jó napot! — szólt az asszonyka és ment tovább.

— Ha megengedi, elkísérem egy darabig! — szólt a fiatalember s már ment is vele.

Aztán elkezdett beszélni. Hogy nem látta, mlóta férjhez ment és hogy megszépült, határozottan megszépült. Mikor fogad? Csak nem akar olyan unalmas remete életet élni? Ilyen szép, jókedvű asszonykának helye a társaságban van. Kötelessége, hogy mu'asson és mulattasson.

Asszonyka nem is figyelt rá. Erezte, hogy elpirul. Szégyelte magát. Mit fognak róla gondolni az emberek, ha ő fiatalemberekkel sétál? Mit fog szólni az ura, aki gyűlölte leánykori udvarlóját? Szóljon vagy ne szóljon neki? Hát ha látta, látja valaki az ura barátai közül és megtelefonálja, hogy a felesége most egy monoklis fiatalemberrel sétál?

Leánykorában, igaz, szívesen beszélgetett ezzel az urral, sőt tán örült is, ha foglalkozott vele. Nem volt már fiatal, sőt nagyon blaziert, elkapatott uri ember volt, sokat meséltek róla. És ő, — ez az ember most tán azt gondolja, hogy ő... Asszonyka majdnem sírva fakadt.

Ismerősök köszöntötték s mosolyogva nézték őt s a kísérlőjét. Hát ezek most mit gondolnak?

Hirtelen mentő gondolata támadt. Meg-

Az Eighty-klub Mezőhegyesen.

(Angolok a ménesebirtokon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 2.

Az Eighty-Klub tagjainak egy csoportja vasárnap a mezőhegyesi állami ménesebirtokot látogatta meg, ahol a földművelésügyi miniszter nevében Podmaniczky ménesparancsnok, Szirmay kapitány és Jankovics Lázár igazgató fogadta a vendégeket. Reggeli után megtekintették a méneseket, a gulyákat, majd a ménesparancsnok elővezetett a törzsmének egy részét. Érdekes vendégekkel találkozott itt a társaság, a japán kormánynak egy kiküldött bizottságával, amely magyar lovak vásárlása céljából időzik mezőhegyesen. Az angol vendégek megismerkedtek a japán kiküldöttekkel és élénk eszmecserét folytattak a magyar loanyagról. Ezután lőncshöz ültek a vendégek, kiknek nevében Priesley és Mr. Howald köszönték meg a földművelésügyi miniszter szíves vendéglátását. Ebéd után rögtönzött táncmulatság volt, melynek keretében bemutatták a vendégeknek a magyar táncot. A társaság gyönyörködve szemlélte a magyar táncot, melyben később többen közülük résztvettek.

A klub másik három tagja, névszerint Walker és Beamall, az alsóház tagjai, feleségeitől és R. C. Hawkin, a klub titkára, Nagy Iván dr. földművelésügyi miniszteriumi titkár kíséretében kiszálltak Szegeden. Az állomáson a város nevében Gadl Endre tanácsnok fogadta az előkelő vendégeket egy kis társaság élén, melynek sorában ott voltak Becsey Károly dr. országgyűlési képviselő, Perjéssy László kereskedelmi és iparkamarai titkár és mások. A társaság a bemutatkozás után kocskra ült és az alsóvárosi templomot és zárdát ment megtekinteni.

Innét a közművelődési palotába hajtatott, ahol Tömörkény István igazgató fogadta a vendégeket.

Hawkin, a klub titkára a szegediekkel folytatott beszélgetések során elmondta, hogy Szegeden leginkább azért szálltak ki, mert Apponyi Albert gróf ajánlotta nekik, hogy nézzék meg a legmagyarabb várost. Ők különben is inkább akarták a magyar vidéki városokat és a magyar népet látni és megismerni, mint Budapestet, amelyet kozmopolita városnak tart.

Az angolok megtekintették az Ujszegeden

rendezett gyümölcskiosztást, ahol találkoztak Justh Gyulával, a képviselőház elnökével, aki kis leányudvarlójával egy padon ült s Becsey Károly bemutatta az egész társaságot a Ház elnökének, aki angol és francia nyelven élénk társalgást kezdett kivált Hawkin-nel és kijelentette, hogy nagyon sajnálja, hogy az angolok fogadtatásában elfoglaltsága miatt nem vehetett részt. Hawkinnak arra a kérdésre pedig, hogy majd, ha egy magyar társaság viszonzni fogja Angliában az ő látogatásukat, az elnök részt fog-e venni az angolországi kirándulásban, Justh Gyula azt felelte, hogy ezt most nem mondhatja meg, mert lehet, hogy akkor igen sok dolga lesz.

A villásreggeli után, mely félháromig tartott, a társaság a Szeged állomásra kísért a vendégeket, akik itt az Eighty-klub számos tagjával találkoztak, akik a mezőhegyesi kirándulásról tértek vissza. Közülük Pristly képviselő elmondta, hogy el volt ragadtatva a mezőhegyesi kirándulástól és az ott látottaktól, elmondta, hogy őt különösen a lovak, még pedig a vadász lovak érdeklik és ezért nem jöhetett Szegedre.

Ki a törvénykönyvből!

A szégyen-dekrétumok.

(Rákóczi emléke.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 2.

Néhány év előtt több törvényhatóság, közöttük Arad városa is, fölratot intézett az ország képviselőházához, hogy az 1687-ik évi V. törvénycikket, mely Thököli Imrét örök időkre száműzi az országból és az 1715-ik évi dekrétum 49-ik cikkelyét, mely Rákóczit és Bercsényit az ország határai közül kiűldözi, a magyar törvénytárból töröljék és a nagy bujdosók emlékét maga a törvényhozás örökítse meg.

Ezt a mozgalmat most, hogy Rákóczi hamvait hazahozzák, újból felveszik a törvényhatósági bizottságok és ezért időszerűnek tartjuk, hogy ezen szégyentörvények szövegét most megismertessük.

Örök gyalázata a magyar törvényho-

állt és görcsösen mosolyogva bucsuzott a lovagjától. Neki ebben az üzletben van dolga, nagyon örvendett. Isten vele. És máris belépett az üzletbe. Mikor bent volt, boldogan fellelegzett.

— Parancsol?

Csudákozva néztek kipirult arcú a segédek, az ur, s a kis inasok. És ő csak most vette észre, hogy egy zsákvászon nagykereskedésbe lépett. Kért tehát zsákvásznat. De ők öt méternél kevesebbet nem adhatnak. Vett öt méter zsákvásznat.

Mikor lecsillapodva nyugodtan kiért az utcára és azon tanakodott, mit kezd majd legújabb vásárlásával, — egyszerre csak újra mellette terem előbbi kísérlője és mosolyogva hadonászik ezüst nyelű botjával!

— Hihh! Hát hogy sikerült a vásárlás?

Ha asszonykánál lett volna egy tör, tudom, hogy rögtön agyonszurta volna vele az udvarlója jól vattázott felöltőjét. De így csak rémképeket látott: óriási magasságból, tán az ég-ből, a pokolba látta alázuhanni az ő jó hírnevét. Már arra gondolt, hogy mi lesz vele, ha elkergeti az ura? Az ő erkölcsös szülei bizonyára nem fogadják vissza.

Az udvarlója pedig csak beszélt és mosolygott. A negyvenéves urak szeretik a huszéves asszonykák zavarát látni. Az olyan üde, kedves.

Egyszerre csak megállt az asszonyka.

— Nagyon sajnálom, de kérem ne kísérljen tovább... Kérem, én nem szoktam meg

az ilyesmit és nem is vagyok „olyan” asszony. Az uram is haragudnék. Ne vegye rossz néven, de kérem, kísérljen másokat, ne engem. Jó napot!

Remegett a hangja, piros volt az arca és egyszerre csak elrohant az udvarlójától, haza, haza.

Az meg csak bámult utána. Nem értette a dolgot.

— Megbúult a kicsike. Némely asszonyra olyan bujtó hatással van a házasság. Milyen okos, sokatgőrdő kis leány volt, — hát azért ment férjhez, hogy szerelmes legyen az urába? Nevetséges! Ahelyett, hogy örült volna, hogy én, én... Eh, megbúult, határozottan; no ha ezt elmesélem a kaszinóban.

II. Az első torta.

Asszonyka kiment a konyhába és tortát akart sütni. Megmutatja az urának, hogy ő milyen jó gazdasszony. Nagy mennyiségű vaj, csokoládé, úzenkét tojást, mandulát vett elő és a szakácsné elkéseredett pillantásaival mitsem törődve, boldogan kavart és reszelt. Sikerre vágott ő. Az asszonyi ambíció sarkalta munkára. Ervényesülnei akart.

A csokoládé azonban odaégett a sütőben. A szakácsné befogta a száját, hogy boldog röbögését elfojtsa. Asszonyka elpirult és hozatott más csokoládét; végre néhány apróbb baleset után, elkészült a torta.

Boldogan és büszkén várta a művésznő az urát. Hogy is mondják? A siker szárnyacsap-

zásnak, hogy benne a legnagyobb magyarokat, a legelszántabb hazafiakat lehetett a hazaárulás bélyegével illetni.

Az 1715. évi dekrétum 49. cikkelye így szól:

Bűnbocsánat a szatmári megegyezésben kitűzött határidőn belül hazatértek részére s másoknak, kik arra a határidőre vissza nem tértek, száműzés.

Ámbár a legújabb *lacadás fejezt, Rákóczi és Bercsényi* s bármely rangú és rendű pártbívelket a szatmári megegyezés előtt összesen és egyenként országgyűlésileg száműzték s ilyenekül mondták és jelentették ki.

1. §. Minthogy mégis ő császári királyi felsége, az osztrák fejedelmeknek velük szűletett jószágánál s kegyeleténél fogva, félretéve sok millióra menő károsodásának tekintetét, egyedül a szívek egyességének s az óhajtott béke gyorsabb elérésének okából, az ily száműzés szigorúságát ugyancsak azon szatmári megegyezéssel mérsékelni méltóztatott (melyet ő legszentségesebb császári királyi legkegyelmesebb meghatalmazása alapján, főméltóságú gróf Pálffy ur, tábornagy s Magyarországon a császár királyi vitéz katonaság főparancsnoka s Dalmát-, Horvát és Szlavonországek bánja szokott erélyével és elmés katonai bölcsességével s a dolgok elintézésében elsajátított ügyességével, ő legszentségesebb felségének teljes megelégedésére s ennek a megegyezés minden pontjára és záradékára vonatkozó legkegyelmesebb helybenhagyása mellett, szerencsésen kieszközölt); s noha ezt a helybenhagyást ő legszentségesebb felsége más legjóságosabb nyílt parancsaiban is közzétenni méltóztatott, melyek tartalmánál fogva az említett főnököknek és követőknek összesen és egyenként, nemcsak azoknak, akik akkor rögtön és azonnal, hanem másoknak is, ha az említett szatmári kiegyezés alkalmával kitűzött határidőig az ő királyi felségének tartozó hűségre s engedelmességre visszatérne, általános bűnbocsánatot s életükre és javaikra nézve kegyelmet adott és minden kihágás, meg az ő felségének s híveinek okozott minden kár örök elfeledését kegyelmesen kijelentette.

2. §. Mivel mégis a kitűzött határidőre s következőleg a bűnbocsánat és kegyelem elfogadására maga Rákóczi és Bercsényi s némely mások is vissza nem jöttek, sőt a szörnyű felségser-

kodását hallotta a levegőben. És mikor leültek ebédelni, az asszonyka az izgalomtól nem tudott enni. Olyan volt, mint az író a premiérje napján.

Végre behozták a tortát. A ház ura vett belőle és evett. Evett és nem szólt egy szót se. A tapsvihar elmaradt. Asszonyka figyelmesen nézte az arcát.

— Ugye nem rossz a torta? Én sütittem! — szólt végre a nagy művészek szerénységével.

— Igazán? Gratulálok! Jó, nagyon jó. Hanem tudja mit, kedvesem? Csináltassa egyszer az én kedvenc tésztámat! Hszen ez is jó, de — és most nevetett a szeme, boldog extázisban ragyogott az arca, az inyenc elragadtatásával mosolygott a szája — csináltasson egyszer diós matiltet, de ne dióval, hanem darával!

Es boldogan csettintett a nyelvvel a nagy inyenc. Asszonyka pedig elkecseregetten szúrta be a villáját a kitűnő tortába.

III. A Mari ismerőse.

A Mari szakácsnénak volt egy „ismerőse.” Nem is tagadta. Mindjárt belépéskor megmondta az asszonykának, hogy az ő ismerőse néha el fog jönni hozzá. Az asszonyka beleegyezett.

Mari nem volt szép. És ha vasárnap az ismerőse tiszteletére kiöltözködött, hogy vele sétálni menjen, olyan volt, mint egy földszínt tett madárijesztő. Az ismerőse ellenben igen

tés ki sem mondható bűnében mostanig makacsul megmaradtak: ezért mindazokat, kik a fentjelzett határidőre meg nem jelentek, vagy a fentebbi módon vissza nem jöttek s így jelenleg is távol vannak, előbb nevezett főnökökkel s vezéreikkel együtt, mint törvényes királyunknak s a hazának nyilvános ellenségei s mint árulókat s az igaz szabadság felforgatóit, a jelen határozat erejével összesen és egyenként törvényesen száműzötték és az érdemelt törvényes büntetés rájuk szabása végett mindenütt üldözendőkné és elfogtatandóknak, összes ingatlan javaikat pedig a királyi kincstár részére elkobrandóknak nyilvánítják s jelentik ki.

3. §. Akikkel való minden érintkezést s közlekedést az ország lakóinak, összesen és egyenként, felségssértés büntetése alatt, egyszerűen és kerekén eltiltják.

Az 1687. évi V. törvénycikk Tököli Imrét, mint „az átkos pártütés feje” bélyegzi meg, s mint „a haza nyilvános ellenségét” a törvényes üldözéssel sújtva, megtiltván a hű karoknak és rendeknek, hogy vele érintkezést, az örökös hűtlenség vétké és büntetése alatt fentartsanak.

Félárújegyes ováció.

Tóth János választói.

Az államtitkár haragszik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 2

A közoktatásügyi miniszterium új sütetű politikai államtitkáráról, Tóth Jánosról írja meg ezt a csepp pikantiát az U-g.

A mezőturi választók az elmúlt hetekben lelkesedéssel újból megválasztották képviselőjükné Tóth Jánost, aki a cséplést befejezván, elfogadta az államtitkári méltóságot és ennek következtében mandátumáról lemondott.

A magyar kultúra új oszlopa ünnepeltetli óhajtván magát, úgy intézkedett, hogy Mezőtúrról nagy küldöttség hozza fel neki a mandátumot. Az ilyesfajta ováció költségei rendszerint az ünnepeltetés után vágvakozó képviselőt szokták terhelni, Tóth János ur tehát elővette tugeyellárását, a melynek mandátumát, pozícióját és méltóságát köszönheti.

csinos kárpitossegéd volt és majdnem a fia lehetett volna.

Néha összevesztek és akkor Mari eltört egy pár tányért, elégette az ebédet és ha szóltak neki, felmondással fenyegetődzött. Azután ismét helyreállt a béke.

Egy vasárnap délután az asszonyka házuk barátságát, azaz a Mari ismerőseit, egy más nővel látta a Városliget felé menni. Igazi asszony lévén, másnap elmondta ezt a szakácsnénak. Azt remélte, hogy az majd eleinte sir, zokog, aztán elpártol tőle és az ő házuknak végre valóhára nem lesz többé barátja.

De a Mari nem sirt és nem zokogott. A vállát vonogatta és azt mondta: tudom. Hát, mit csináljak? A doktorék Julcsája a harmadik emeletől elcsábította. No de huszonkettődikén majd visszajön.

— Igen?

— Igen. Akkor kikapom a béretem. A múlt hónapban egy ruhát vettem magamnak a pénzért. Tudtam, hogy hűtlen lesz. De nagyon kötött a ruha, eléggé halogattam a vásárlást.

— És ha visszajön, maga megbocsájt neki? — kérdezte rémülten az asszonyka.

— Hogyne! Hát hiszen nagysága kérem, — szólt Mari és szemérmesen lesütötte a szemét, — tessék elhinni, jól esik a szegény leánynak tudni, hogy van valaki, aki szereti őt!

Ego.

Az arany paraszt azonban kissé sokallotta a költségeket és azon gondolkodott, hogy mi módon lehetne apasztani. Ama benső viszonyánál fogva, a mely őt a magyar kereskedelem mindenható reformátorához fűzi, elhatározta, hogy a vasuti költség felét megtakarítja és félárú jegyet fog kérni a kereskedelmi minisztertől mandátumot hozó küldöttség tagjainak.

Megírta a kérvényt és átküldte a kereskedelmi miniszteriumba és várta az elintézkést.

A dunaparti palotában azonban nem találtak olyan sürgősnek Tóth János ur ügyét, mert három nap is eltelt anélkül, hogy az államtitkár ur aktáját elintézték volna.

Tóth János türelmetlenkedni kezdett és elküldte a hozzája titkárként beosztott Kapitány fogalmazót a jegyek kisűrgtetése végett a kereskedelmi miniszteriumba egy levélle, az elnöki osztály vezetőjéhez.

A fogalmazó az elnöki ügyosztályt vezető Cseőke miniszteri tanácsoshoz ment és kérte az államtitkár kérvényének gyors elintézését. Cseőke, a ki tudta, hogy az államtitkár kérése jogosulatlan és a szabályzat rendelkezései szerint nem teljesíthető, tudatta, hogy ő nem tehet semmit, mert a szabályok szerint semmi alap nincs arra, hogy az államtitkár kérelme teljesíthető legyen, egyben megütközését fejezte ki a fölött, hogy a kultuszállamtitkár ilyen kéréssel fordul a miniszteriumhoz.

— Egyebként — mondta Cseőke — az ügy érdemleges elintézése Ary Pál titkár urra tartozik.

Ezzel Cseőke bement Ary Pálnak melléte levő szobájába és ott megemlítette neki, hogy az államtitkár levélben sürgeli a választóinak kért féljegyeket. Privátbeszélgetés közben, a melyet a nyitott ajtón át az államtitkár ur fogalmazója is meghallott, megemlítette egyikük, hogy az ilyesfajta kérelem az összeférhetetlenségi törvény rendelkezéseibe ütközik.

A fogalmazó ezután — érdemleges eredmény nélkül — visszatért a kultuszminiszteriumba és beszámolt Tóth János urnak utjáról, elmondván azt is, hogy a kereskedelmi miniszteriumban inkompatibilisnek mondták ő méltósága eljárását.

Tóth János ur, a ki diktátor volt a függetlenségi párthoz, dühbe gurult a nem remélt ellenálláson. Nem teljesítik az ő kérését, egy Tóth János hiába fordul a kereskedelmi miniszteriumhoz. Ez megtorlást kíván.

— Hamar a tocsinatt! Az államtitkár ur elhajtattott a kereskedelmi miniszteriumba és most már személyesen beállított Cseőke miniszteri tanácsoshoz.

— Tóth János államtitkár vagyok.

— Cseőke miniszteri tanácsos. Mivel lehetek méltóságod szolgálatára?

— Ön megkritizálta az én működésemet, én az én kérésemet az összeférhetlenségi törvénybe ütközőnek minősítette. Kikérem magamnak azt, hogy az én cselekedeteimről bírálatot mondjanak — kiabált a magyar kultúra őre.

— Pardon, méltóságos uram — felelt Cseőke. — Én nem kritizáltam. Én egyszerűen konstatáltam, hogy méltóságod kérése nem teljesíthető, mert a szabályokba ütközik. A mi az inkompatibilitásra vonatkozó megjegyzést illeti, az privát beszélgetés közben történt, elszólás volt, amelyet nem is én tettem.

— Hát vegyék tudomásul, — kiáltott Tóth János, miközben öklével az asztalt ütötte — hogy én nem tűröm és egyszer és mindenkorra megtiltom, hogy önök az én dolgom fölött kritikát gyakoroljanak.

Szolt és elrohant.

Es ez az ur a magyar kultura hivatalos osztolpa. Államtikára ugyanannak a kultusz-miniszteriumnak, a mely szegény tanítók és tanítónők számára nem kér föláru vasuti jegyeket.

Az új választói reform.

Többes szavazati jog lesz.

(A belga mintára.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 2

A *Polgár*, állítólag hiteles forrásból megírja, hogy a belügyminiszteriumban miként készítik elő a Wekerle-kormány komoly programját: a választói jog reformját.

Eszerint a belügyminiszteriumban most készítik elő a választói jog reformjának tervezetét. A belügyminiszteriumot ebben a munkájában nem a tiszta, az általános választói jog, hanem

a plurális szavazati jog eszméje vezeti, azé a szavazati jogé, amely idáig csak Belgiumban van és amely ellen ott is élethalálharcot vív a nép és a munkásság.

A magyar plurális szavazati jog körülbelül két-két és félmillió embert ruházna fel választói jogosultsággal, de nem egyenlően. A szavazók egyrészenek — diplomások vagy adófizetők — kettős szavazati joga lesz, vagyis az ő szavazatuk, habár egy ember is voksol, kettőnek számít.

A belügyminiszteriumban ezt a tervet, amely a szavazók közt bizonyos osztályt szervezne, a nemzeti szemponttal okolják meg.

A többes szavazati jog híre már egyszer kísértett, de akkor megcáfolták. Hogy miként eshetik valakire egy, másra pedig több szavazat, arra a belga választási törvény a következőképp adja meg a példát:

Belgiumban 1. egy szavazata van a 25 éves férfi állampolgárnak, ha egy év óta az illető községben lakik, 2. még egy szavazata van annak, aki vagy a) betöltötte 35. évét és nő, vagy özvegy, vagy törvényes lezármazója van, továbbá lakása után 5 forint személyes adót fizet, feltéve, hogy hivatásánál fogva a személyes adótól nem mentes; vagy b) betöltötte 25. évét és 2000 fr. értékű, azaz 48 fr. évi kataszteri hozadéku ingatlana van, vagy belga állampapírokból, vagy az általános takarékos és nyugdíjpénztárból 100 fr. évi járadékot huz; a nő, illetőleg kiskorú gyermek ingatlana és járadéka a férj, illetőleg apa javára számíttatnak. Ez a két szavazat nem kombinálható. 3. Még két, tehát három szavazata van annak, aki 25. évét betöltötte és vagy c) főiskolai diplomával, vagy magasabbfokú középiskola vég bizonyítványával bír, vagy d) oly közhivatalt vagy magánalkalmazást tölt vagy töltött be, mely közepes magasabbfokú kiképzést feltételez. Háromnál több szavazata nincs senkinek.

Ilyesformán, de természetesen más föltételekhez kötve viselnének a most készülő reformban néhányan egy, mások pedig több szavazó-jogot. Ezzel azonban az általános és egyenlői szavazati jog megoldva nem lenne és béke helyett újabb harcokat idézne föl.

A választói reform dolgában fővárosi tudósítónk a következőket táviratozza:

Több lap reggeli számában ma azt a hirt hozta, hogy a belügyminiszterium ko-

difikacionális osztályában plurális választói reform tervezetén dolgoznak. E szerint a belügyminiszter a belga minta szerint akarja megvalósítani a választói jog kiterjesztését oly formán, hogy körülbelül 2 — 2.5 millió embert ruházna föl választói joggal s ezeknek fele, a diplomások és a több adót fizetők, kettős szervezeti joggal fognak birni.

Ez a h iradás érthető módon szenzációt keltett. Egy újságíró ebben az ügyben felkereste Hadik János gróf államtitkárt, aki még abból az időből, amikor a koalíció nem volt a kormányon, h íve volt a népjogok kiterjesztésének és aki az újságíró kérdésére a következő információt adta:

— A választói reformmal tényleg foglalkozunk, de detailkérdésekről nem nyilatkozhatom. A munkát részleteit még nem dobhatjuk piacra és minden egyes h iradással sem foglalkozhatunk külön. Ha például ma megcáfoltuk az egyik h iradást és holnap a másikat nem, akkor azt mondanák, hogy ez felel meg a valóságnak. Mi dolgozunk és ha a javaslat készen lesz, akkor azt a maga teljes egészében nyilvánosságra fogjuk hozni. Akkor azután jogában áll mindenkinek kritizálni, de én azt hiszem, hogy a kész javaslat olyan lesz, amely kielégíti a nemzetet és mindenben meg fog felelni a közvélemény várakozásának.

Meghalt a csodarabbi.

(Gyász van Szadagorában.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 2.

Szadagora a babonás zsidóknak régi bucsujáró helye. Odajárnak ezrenként azok a zsidók, akik nem hisznek sem az orvosokban, sem az orvosi tudományban, hanem igenis hisznek a szadagorai rabbi csodatételeiben, aki csodálatos szerekkel, bismádkozással és egyéb hókusz pokusszal ki tudja egyenesíteni a görbét is és minden bajt, betegséget, nyavalyát meg tud gyógyítani.

Emberemlékezet óta van Szadagorának csodarabbija s ugyanannak a családnak tagjai öröklék a rabbinátsági széket, illetőleg az állás apáról fiúra száll. A mostani rabbi, *Friedmann Izrael* már régóta ül a rabbinátsági székben és oly szerencsével töltötte be mindig hivatalát, hogy messze külföldről is zarándokoltak hozzá babonás zsidók, tanácsot kérve tőle.

A „*Friedmann dinasztia*”-nak ez a legutóbbi tagja, mint egy táviratunk jelenti, ma délelőtti meghalt. A szadagorai zsidók közt nagy a gyász, mert bár sokszor nem váltak be *Friedmann Izrael* csodarabbi csodatételei, de azért rendületlenül hitték benne mindig újra meg újra. Ugy élt Szadagorában, mint egy fejedelem. Valóságos udvara volt s bár a jótékonyág elől nem zárkózott és két kézzel osztogatott a szegényeknek és szűkölködőknek, de vagyoniilag folyton gyarapodott, mert a babonás zsidók semmi áldozattól sem riadtak vissza, ha arról volt szó, hogy a csodarabbi „csodatételeit” meg kellett fizetni.

Némelyik otthagya egész vagyonát, csak hogy a rabbitól ismételt tanácsot kérjen. *Friedmann Izrael* igen sokoldalú ember volt. Nemcsak betegségeket és testi nyavalyákat gyógyított meg, hanem még a peres ügyeket is elintézte. Szadagorán és környékén emberemlékezet óta nem ment zsidó a törvényszék vagy a bíróság elé, ha más zsidóval peres ügye volt. A rabbi szava mindig perdöntő volt s a

jámor zsidók belenyugodtak a rabbi ítélőbe. Most vége az ő csodatételeinek is. A halál véget vetett csodáinak. Helyét valószínűleg a *Friedmann-család* egy másik tagja foglalja majd el.

Szerbia ágyukat rendel.

De nem a Skoda-gyárnál.

Készülődés a vámháborúra.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 2

Az osztrák-magyar külügyminiszterium legutóbbi jegyzékét, amelyet mai lapunkban ismertettünk, a szerb kormány válaszatlanul fogja hagyni, mert az előző jegyzékváltás során bőségesen ismertette az ágyuk megrendelésénél elfoglalt álláspontját. Szerbia úgy látszik, nem tér ki a ráoktrojált gazdasági harc kiküzdése elől és annyira ragaszkodik szabad rendelkezési jogához, hogy *Goluchowski* gróf minden megfélemlítési kísérlete dacára beható tárgyalásokat folytat francia gyárakkal az ágyuk beszerzése dolgában.

Most, hogy meghiusultak a magyar-osztrák-szerb vámtárgyalások, a szerb kormány azonnal hozzálát a többi külállammal kötendő vámszerződések megvitásához, mert a közelebb összeülő skupstinának már kész javaslatokat akar előterjeszteni.

A vámháboru újabb fejleményeiről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Belgrád, okt. 2. Tegnap óta erősen tartja magát *Belgrádban* az a hír, hogy a szerb kormány Párisban 150 millió kölcsönt vett fel és ugyanott megkötötte a szerződést *Schneider-Creuzot* és *Saint-Chaumont* cégekkel az ágyuk szállítása dolgában. E hírekre vonatkozólag egy hírlapíró felkeresett egy előkelő szerb politikus, aki elmondotta, hogy a kölcsönt még nem sikerült a kormánynak megszerezni. Az ágyu-kérdést illetőleg pedig úgy nyilatkozott, hogy habár nincs még megkötve a szerződés, végleges megkötését napról-napra várják. Szó van arról is, hogy a *Schneider-cégtől* kész ágyukat kapnak, azokat tudniillik, amelyeket a portugál kormány megrendelt, de át nem vett, mert nem feleltek meg. Ez az eset azonban csak akkor állana be, ha az osztrák-magyar vámháborúból kifolyólag politikai összeütközések lennének a két állam között, amely esetben a lehető leggyorsabban kellene a szerb tüzéséget felszerelni.

Belgrád, október 2. A bécsi külügyminisztérium elutasító válasza nem idézett elő lehangoltságot, sőt a szerb sajtó üdvözlö a valóságos vámháboru kezdetét. A *Politica* című újság sajnálatának ad kifejezést a felett, hogy ez már korábban meg nem történt, majd támadja az osztrák-magyar kormányt, amely utolsó jegyzékével bebizonyította, hogy csakis a Skoda-ágyuk miatt nem ad szerződést. A nevezett lap végül kitartásra buzdítja a szerb kormányt. Az elutasító jegyzékre a szerb kormány valószínűleg nem is fog válaszolni, hanem megkezdí más államokkal a kereskedelmi szerződési tárgyalásokat, amelyeket október 14-ig, a skupstina megkezdéséig be akarnak fejezni. Akkor kezdetét veszi az idegen állambeli iparcikkek behozatala és ezzel *Ausztria* véglegesen elveszti a szerb piacot.

Milliomosok erkölcssei.

Hogy mulatnak a dollár-királyok?

Érdekes házasságok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 2

Pennsylvania leghatalmasabb győrvárosa Pittsburg, nemcsak füstjéről, órlási acéltelepéről, üveggyáraiáról vagy hosszú szivarjairól nevezetes, hanem legalább így ennyire híres milliommosairól is.

A pittsburgi milliomos egy különleges típust alkot. Humora, tettei, lakása egész másféle, mint a többié. A hirtelen meggazdagodott ember kinövéselt mutatja a legtöbb ilyen ember. — a pittsburgi milliomos.

Ha híre jár annak, hogy Monte Carlo játékasztalain valaki a legnagyobb tételekkel játszik, ha New Yorkban valami órlási épületet emelnék, ha valaki feleségül vesz oly leányt, ki bájával a festőknek állott mintául, ha valami gazdag férjes ember nyilvánosan hirdeti egy vagy másik színésznővel való viszonyát, vagy ha 1000 dolláros alappal játszanak pókert vagy ezekhez hasonló kitételezésekről hallani, de a névről nem beszélnek: rájuk lehet fogni, hogy az valami pittsburgi milliomos.

New-York jobban ismeri a pittsburgi milliomosokat, mint maga Pittsburg. Pittsburgban ezek a puha szemet égetik, New-Yorkban pedig a kékbassu bankokat.

Innen került ki Schwab M. Charles, az acélkirály, aki szegényen jött ide, de még fiatal korában lett a United States Steel Corporationnak elnöke egy millió dollár évi fizetéssel.

Igaz, hogy ma már nem elnöke ennek a rejtendő hatalmas vállalatnak: de nem azért hagyta el állását, mert talán megirigyelték tőle a Riversiden épülő öt millió dolláros palotáját; — hanem mert bántotta az aszkór.

Más típuszt mutat Thaw K. Harry. Ennek a fiatal milliomosnak még kevéssel ezelőtt nem volt más dolga, mint évente elkölteni 80 000 dollárnyi jövedelmét, s azon iparkodni, hogy fiatal feleségét Nesbit Evelint, ki sokáig ült modelt a festőknek, — bemutathassa az előkelő amerikai társaságnak.

Még el se végezte az egyetemet, mikor Tokióba rándult világot próbálni. A japán főváros unalmas volt neki s Párisba ment. Thaw 80 000 dollár költőpénzt kapott évenként anyjától, de mi volt ez neki. Adott egy ebédet Párisban, amely többre került 8000 dollárnál, s még a párisi lapok is napokig beszéltek erről a mulatságról. A terem virágilambban uszott, az asztalok drágakövekkel voltak telerakva. A világ legjobb italai voltak itt összegyűjtve, s az ételleket az orosz cár egyik főszakácsa főzte.

A vendégek pedig a lakomán a világ állítólagos legszebb hölgyei voltak: a híres Otero, De Pougy Liane, Cleo De Merode, Robinson Anna (ki most Rosslyn grófné), Yvonne De Treville, Neustretter Nellie és Sanley Nanette.

Persze ennek a híre eljutott Newyorkba is, ahol az éjjeli világ tárt karokkal fogadta a könnyűvérű amerikait, ki most már Newyorkban dobálta el évi jövedelmét. Ezalatt ismerkedett meg Nesbit Evelinnel, a bájos modellel, kit tavaly elvett feleségül s akit föltékenységből nemrégiben meggyilkolt egy színházi előadás alatt. Azóta Thaw a börtönben ül.

Peacock B. Alexander is a pittsburgi milliomosok közül való. Senki sem tudott felőle semmit New-Yorkban egy ideig. Egyszer azután észébe ötlött valami páva alakokat varratott inasainak frakkjára, s a páva tollakat va-

lódí gyémántokkal varratia ki. 17.000 dollárba került egy egy inasruha így, de megérte. Peacock egyszerre ismert alak lett New-Yorkban.

Egyszer Peacock Los Angelesbe indult. A hálókocsiában az alsó ágyak mind le voltak foglalva, pedig neki felső ágy nem kellett. Különvonatot rendelt, mely 4000 dollárjába került, de 2260 mérföldet 59 óra alatt száguldott keresztül; minden percnyi utazása 1 dollár és 13 centbe került.

Mikor a newyorki yachtersenyen Angliából „Schamrock II” jött át ide, s az angolok 150.000 dollárnyi fogadást ajánlottak, Peacock néhány társával összefutva 250.000 dollárt tett ellene. Elvesztette. De a Deutschland hajón, mikor tavaly néhány amerikai tőkepénzes pókerezeit, néhány nap alatt 500.000 dollár esérélt gazdát, s végig Peacock maradt a győztes. Ugyanő ebben az utjában több billiárd játszmat játszott tételenként 5000 dollárba.

Az amerikai milliomosok társaságában Peacock felesége az, aki leginkább bojkottálni akarja a fiatal Thaw feleségét: Thaw Nesbit Evelint, de ugyanezkor elfelejt, hogy valamikor ő is elárusító leány volt egy newyorki üzletben.

Corey W. Ellis régen házas ember volt, mikor Pittsburgban a színpadon megírta Gilman Mabelt. Néhány sikertelen kísérletet tett, hogy a szép színésznőnek bemutatassák, de végre is találkoztak egy előkelő klubban, hol a színházpártolók estebédet rendeztek néhány színésznő tiszteletére, s ettől az időtől kezdve Corey, az acéltröszt elnöke, szabad idejének legnagyobb részét a szép színésznőnél tölti, míg Mrs. Corey válopert indított férje ellen. Azt mondják, hogy Corey hajlandó egy millió dollárt adni feleségének, csak ne háborgassa őt.

Packer D. Gibson régóta gazdag ember, de a sok milliomos között eltűnt mindaddig, amíg egy szép és fiatal özvegy, Mrs. Vetter I. Mary, házassági ígéretének megszegése miatt 100.000 dollár kártérítésért beperelte.

Az ügyvédek 140 szerelmis levéllel bizonyítják, hogy Packer házasságot ígért, s egyszer csak faképnél hagyta a szép asszonyt. A per tárgyalása bizonyára érdekes és izgató részleteket fog nyilvánosságra hozni, amire előre is örülnék a szenzációkra éhes milliomosok.

A „első tízezer” erkölcsének szörű órel egy legujabban készülő házasság miatt is kétségbe vannak esve. A legkomolyabb formában beszélnek, hogy Largey M. S., ki hat millió dollárnak és néhány kimeríthetetlen rézbányának a tulajdonosa, feleségül akarja venni Black Nena-t, egy chicagói színésznőt. A fiatal milliomos már fél év óta vándorol városról városra a színi társasággal, persze nem a színészet, hanem a szép Nena kedvéért.

Öngyilkos műépítész.

A kegyetlen gépirókisasszony.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 2.

Budapesti tudósítónk táviratozza: A Csokonay-utca 12. számú Nemzeti Szállóba tegnap este nyolcadtől óra tájban huszonhat-huszonnyolc esztendősnék látszó fiatal ember állított be s elsőemeleti utcai szobát kért:

— Margitay Elek műépítő vagyok. Csak akkor szállok ide, ha világos szobát adhatnak. Részleteket és számításokat kell készítenem.

A 9. számú szobát mutatták meg neki, mire a vendég azonnal kényelembe helyezkedett s megkérte a portást, hogy ne zavarják addig, míg nem szól. Nem is bántották reggelig. Reggel nyolc órakor a szobából hatalmas

dörrenés hangzott. A szálló személyzete rendőrt sietett, aki lakatossal föltörte a szoba ajtaját.

Margitayt föltörözve, a széken ülve találták. Kezében forgópisztolyt szorongatott s melléből, amelyről az inget félrehajtotta, lassan szivárgott a vér. Még élt s beszélt is, de teljesen értelem és összefüggés nélkül. Mire a mentők a helyszínére értek, a boldogtalan ember meghalt.

Kevéssel a mentők után megérkezett a rendőri bizottság is, amely fölbontotta az asztalon fekvő és a rendőrséghez címzett levelet. Ebben a következők voltak:

Ha életben maradok, értesítsék Rökk Szilárd utca 8. szám alatt lakó háziorvosomat, ha meghalok, úgy bátyámat, Ferenc József-rakodópart, sodronygyár. Margitay Elek.

A nyomban megejtett vizsgálat megállapította, hogy a név kivételével a levél minden adata misztifikáció. Mi volt a célja ezzel az életuntannak, azt természetesen nem lehet tudni. Margitay Elek Kovács Frigyes műépítő Sas-utca 15. számú irodájában volt alkalmazásban. Kétségbeesett tetteire adósságai vitték.

Szerelmes volt egy gépirókisasszonyba, aki, bár egész vagyont költött rá, nem hallgatta meg. Ez annyira elkésértette, hogy elhanyagolta hivatalát s éjjel nappal mulatott. Tegnapelőtt végkielégítéssel elbocsátották alkalmazásából. Egy éjjelen át eldorbézolta a pénzét. Öngyilkosságakor egyetlen fillért sem találtak nála. Szomorú sorsáról a rendőrség telefonon értesítette a Hermes banknál alkalmazásban lévő bátyját. A holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

Véres pisztolypárbaj a fővárosban.

(Főhadnagy és könyvelő állérja.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 2

A főváros határában ma reggel súlyos feltetelek mellett pisztolypárbajt vívott egy honvédfőhadnagy egy takarékpénztári könyvelővel. A párbaj, amelynek okát még nem tudni, a főhadnagy életveszélyes sérülésével végeződött. Fővárosi tudósítónk a végzetes kimenetelű párbaj lefolyásáról az alábbi részleteket táviratozza:

Kovács Lajos honvédfőhadnagy és Doby Nándor takarékpénztári hivatalnok ma reggel pisztolypárbajt vívtak a főváros mellett levő harasztú erdőben. Kovács segédei Farhas százados és Éber főhadnagy voltak, Doby segédei pedig Keleti Béla dr. és Székely Károly. A párbaj föltételei szerint háromszori golyóváltás mellett folyt a küzdelem, ami igen szigorú megállapodás volt, mert mindkét felet igen jó céllovónak ismerik.

A sikertelen békítő kísérlet után a megadott jelre Doby lött először, de nem célzott. Nyomban utána eldördült a főhadnagy revolvéré és a golyó Doby füle mellett fűtyült el. A másodszori golyóváltás után Doby ismét a levegőbe lött, a főhadnagy ellenben célözva sütötte el pisztolyát, de most sem talált.

A harmadik golyóváltásnál már Doby is célzott és el is találta a főhadnagyot, aki életveszélyes sebesüléssel összerogyott. Doby golyója a harmadik bordánál hatolt be és megakadt. A párbajorvosok bekötötték a főhadnagy sebeit és a honvédcseparkóházba szállították.

A délután folyamán a főhadnagy ismét eszméletre tért és rövid ideig elbeszélgetett barátjaival és hozzátartozóival. A párbaj okáról azonban nem volt hajlandó nyilatkozni. Hasonlóképpen titkolódik a másik fél is. Beszélnek, hogy összeszólalkozás adott okból a párbajra, de

valószínűbb, hogy asszony játszott közre az ügyben.

Késő éjjel érkezett távirat jelenti, hogy a Kovács és Doby közötti affér, amelynek közép-pontjában asszony áll, már egy éve volt folyamatban Kovácsnak már régebben meg kellett volna verekednie, de betegsége miatt nem párbajozhatott. A főhadnagy állapota életveszélyes. Orvosai kevés reményt fűznek életbentartásához.

A politika pikantériái. Fejérváry leleplezései.

(Ugron kontra Lengyel.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 2.

Most, közvetlenül a parlament új ülészakának megnyitása előtt a folyton élénkebbé váló pártélet sorra veti fel azokat a politikai szenzációkat, amelyeket inkább pikantériáknak lehet tekinteni, semmint olyan ügyeknek, melyek az ország sorsára nagyobb befolyással lehetnének. Ezek a pikantériák, melyek épen jellegüknek fogva jóval érdekesebbek egy-egy nagyfontosságú politikai újdonságnál, egyre sürűbben ütnek fel a fejüket. A legfrissebbekről budapesti tudósítónk a következőkben értesít bennünket:

Fejérváry védekezik.

Már a Fejérváry-kabinet távozása után elhatározott dolog volt, hogy a parlament valamely formában meg fogja bélyegezni az alkotmányellenes uralmat. A nyári szünet előtt ez nem történt meg, ellenben a kérvényi bizottságot utasították, hogy ama feliratok kapcsán, amelyek a Fejérváry-kabinet vád alá helyezését követelik, terjesztszen indítványt a képviselőház elé, az elmúlt törvénytelen korszak elítélésére vonatkozólag.

A napokban megírtuk, hogy a bizottság az ülészak megnyitásával még októberben be is mutatja javaslatát a Háznak, amelyet azután átküldenek a főrendiházhoz hozzájárulás végett, s így országos határozat lesz belőle. A javaslat, amint értesülünk, a vád alá helyezést kénytelen mellőzni, minthogy a bécsi paktum ezt az intézkedést kizárta, de azért pálcát tör Fejérváryék működése felett.

Hiteles forrásból most az a hír szivárgott ki, hogy abban az esetben, ha a parlament bármily alakban is ujraszóvá akarná tenni a törvénytelen kormány dolgait, akkor Fejérváry Géza báró volt miniszterelnök, aki a főrendiház tagja, módot fog arra találni, hogy a többség kritikájával szemben a maga védelmét elmondja. Fejérváry ugyanis kész arra, hogy az esetre, ha az elítélő indítvány a főrendiház elé kerül, ott jelszóval s feltárja azokat az adatokat s részleteket, amik az ő kormányzásával szorosan összefüggnek s ma még a titoktartás leple alatt rejtőznek. Ezek bizonyára szenzációs, leleplezések lesznek, de semmiesetre sem menthetik az abszolút uralmat.

Lengyel Zoltán és Ugron Gábor.

A napokban a legnagyobb határozottsággal kolportálták a függetlenségi pártkörben azt a hírt, hogy a párt azon tagjait, akik hébe-hóba hírlapok vezércikkeiben viszik politikai nézeteiket a nagy nyilvánosság elé, a párt vezéralakjai fel

fogják kérni, hogy hagyjanak fel a nyomtatásban való politizálással. A kormánynak ugyanis kellemetlen, ha akár az ő politikáját támogató képviselők valamelyike is jóslásokba és kombinációkba bocsájtja s ezzel mintegy lekötí magát bizonyos kérdésekben az állásfoglalás mikéntjét illetőleg.

Ezzel a hírrel hozták összefüggésbe azt is, hogy Ugron Gábor kilépett a Nap című esti lap szerkesztőségéből, — nem mintha nem akarna többé vezércikkeket írni, de mert nem akar Lengyel Zoltánnal egy lapban együtt dolgozni. Erről a tényről sokat beszéltek a függetlenségi pártkörben is tegnap este.

A pártnak számos tagja volt fenn a klubban és különös élénkséggel tárgyalták Lengyel Zoltán magatartását a függetlenségi párttal szemben. Ugyanis Lengyel Zoltán még mindig tagja a függetlenségi pártnak s mégis a Nap-ban napról-napra vehemens támadásokat intéz úgy a párt, mint annak egyes tagjai ellen is. Ezt az állapotot a pártkörben tarthatatlannak mondják. Lengyel Zoltánt tehát egyenesen fel fogják szólítani, hogy *váljék ki a függetlenségi pártból*.

Ugron Gábor egyébként a mai nappal a függetlenségi Magyar Nemzet munkatársa lett.

Kiegyezés — 22 évre.

Különös érdeklődésre tarthat számot az a hír is, hogy a kiegyezést huszonkét esztendőre meg akarták hosszabbítani, illetve, hogy ilyesmiről egyáltalában szó eshetett a nemzeti vívmányok kormánya idején.

A „Prager Tageblatt” közli a nagy feltűnést keltő hírt. Azt írja, hogy a kiegyezési bizottságban főképpen a körül folyt a vita, hogy a kereskedelmi szerződést, (amelyet Magyarország Ausztriával köt a kiegyezés helyett) s amely 1907-ben lejár s ekkor 1923-ig meghosszabbítandó — 1929-iki lejáratával kötnék meg. Így a két állam között lévő szerződési viszonyt *huszonkét esztendőre biztosítanák*. Ez lenne az ellenértéke annak, hogy Ausztria nem kiegyezést, hanem *kereskedelmi szerződést* (ami azonban lényegében egyremegy) köt Magyarországgal.

A legközelebbi szerződést vámvonal nélkül kötné meg a két állam, hanem a vámtetelek megállapításánál nagy változások — körülbelül tíz százaléknyi — lesznek.

Mindennek azonban nagy nehézségek állják útjukat, ugyszintén a *fogyasztási adók* dolgában szintén bajos a meg egyezés.

A Zeitz megjegyzi ehhez a hírhez, hogy csak mint kombináció — sok más kombinációval együtt — került szóba a kiegyezési bizottságban.

SPORT.

+ Aradi diákok tanulmánykirándulása. Három napig tartó érdekes tanulmányi kirándulást tett az aradi állami tanítóképző intézet ifjúsága Nagy Sándor, Szöllősi István és Wagner János tanárok vezetése alatt. A kirándulók szeptember 29-én indultak el Aradról Dévára, ahol megtekintették a város nevezetességeit és a romokban heverő várat. Déváról Vajda Hunyadra innen pedig Piskire és Gyulára mentek a kirándulók és mindenütt szívélyes fogadtatásra találtak. Az ifjak tegnap este érkeztek vissza Aradra.

+ Egy aradi lővész sikere. A Temesvármegyei Galamblövő Egyesület vasárnap és hétfőn a sportvilág nagy érdeklődése mellett országos galamblövő versenyt tartott, amelyen szép sikerrel szerepelt egy aradi lővész Kabdebo Antal is. A Temesvár város díjáért tartott versenyt számos versenyző közül Kövér Lajos nyerte el, míg Kabdebo Antal a második díjat kapta. A hölgyek díját Bánlaky András (Nagybecskerek), a vigaszversenyt pedig Csiky Gyula (Budapest.) A fényesen sikerült versenyek után lakoma és táncmulatság volt.

Újoncok a korzón.

(A szalutálás és más bajok.)

Arad, október 2.

— Hallja, Grün, ha maga szalutál, akkor ugy kapja a kezét, mintha a menydörgős istennyi lá vágott volna bele! Azér, mer maga önkéntes, azér magának is fölérít a fölérít, azt a zöldhasu istenit ennek a világnak!

Mindezeket fráter ur Bugyi adja tudomására az önkéntes abteilungnak. A fráter tudvalevőleg a legbutább ember a században, de azért igen nagy tekintély, mert tíz krajcárt kap napjában hat helyett és azonfelül a dincreg ama szerint nem köll neki surolni. Mintán pedig ő a legkisebb rangú sarzsai, tehát ő mutatja legjobban, hogy mekkora hatalom az az egy csillag. Az önkéntes ur Grün pedig igen-igen fiatal katona lévén, fölöttébb tiszteli a fráter urat, aki kihasználja az első napokat és több rendbeli cigarettákat, valamint szeszes italokat fizettet magának. Mert a szalutálás nagyon nehéz hadi tudomány és a szalutálást a fráter ur Bugyi oktatja.

Mennek tehát a korzón a friss önkéntesek és buzgón szalutálnak. Se a levélhordó, se a finác nem kerül el a zord sorsot: az új önkéntes, aki félve vigyáz, nehogy elmulassza a szalutálást valami felebbvalójánál, szalutál nekik, felkapja kezét, mintha a menydörgős menykő csapott volna belé és odakap a sapkája széléhez. Sokszor le is üti a saját sapkáját, sőt megtörténik, hogy tévedésből lekaptván azt, alázsolgáját int valakinek. Ez azonban korántsem olyan baj, mint a finácnak való szalutálás, mely bizonyos mértékben megbecstelenítő az egész hadseregbe, Beck gróftól kezdve egészen infanteriszt Johann Kovácsig. Ha mégis megtörténik az ilyen bal eset, a cukszfírer ur tanításai szerint rögtön elkiáltandó:

— Herstell! Finác volt!

Mindezekről az apróságokról eltekintve, katonának lenni — különösen önkéntesnek, — előnyös dolog. Mert a nők, a nők! Azok imádják az önkéntest. Mikor végigmegy a korzón, kidülleszti a mellet és el akarja hitetni a világgal, hogy neki egyáltalában nincs is hasa, — az önkéntes igen bájos lény. Határozott és öntudatos fensőbbiséggel néz végig a civileken és lehetőleg csörgeti a gyíklesóját, mely némi meghosszabbítással tekintélyes jószág lehetne. Így azonban nem tekintélyes, sőt sok tekintetben kellemetlen, mert gyakran félrecsuszlik. Es megtörténik, hogy a hadnagy ur megállítja az önkéntest, ilyen oktatást adván neki:

— Hallja, önkéntes, a bajonett oldalfegyver, és nem hátfegyver. Tekát ne viselje a hátán, hogy mást ne említsék! Abtréten! Maga civil!

Civil! Es tudvalevőleg a legsúlyosabb sértés, amely körülbelül olyan bántó, mintha az emberre azt mondanák, hogy kvarglitolvaj. (Azért épen kvarglitolvaj, mert például elefántot lopni: ehhez sokkal több erkölcsi bátorság kell, mint a kvargli eltulajdonításához.) A civilnek tisztelt önkéntes tehát belsőleg mélyen elpirulva halad tovább, amíg a biztató női tekintetek fel nem bátorítják.

Mindez természetesen a bakaönkéntesre szól. A lovassághoz beosztott önkéntesek, azok egészen másformák. A huszár úgy beszél a lóról, mint más a mindennapi kenyérről. Konstatálja az ideálja előtt, hogy a huszárság veszélyes foglalkozás és felfedezi

ama örök igazságot, hogy míg a kutya harap, a ló éppen ellenkezőleg, rug. A szekerész az élelmiszer szállításának fontosságát fejti ki és emellett a kardját eszteti. A kard ilyenájt igen fontos szerepet játszik a aki a korzón sétál, gyakran hall a kardos önkéntesektől ilyen kijelentéseket:

— Széthasítom a fejét . . . Lessurom . . . Földarabolom . . . Összeesprítom . . .

Furcsa ténnet különben, hogy az új politikai korszak még az önkéntes abteilungokon is meglát-
szik. Például az aradi házvezetőkhöz 48 önkéntes ruholt be. Se több, se kevesebb, csak 48. Nem emlékszünk rá, de ezek után valószínű, hogy Tisza István idejében 67 volt az önkéntesek száma.

Es most jön a java. Nemsokára berukkolnak a póttartalékos ujoncok is. Azok között is bőven akad önkéntesi képesítéssel bíró ember. Indiszkreció bár, de eláruljuk, hogy ezek az urak most folyton katonai gyakorlatokat végeznek. Fognak egy katonaviselt embert, aki megtanítja őket a marsra. Es ők marsolnak, guggolnak, ugrálnak, térdelnek, szalutálnak. Ha valaki éjjel megpillant a korzón egy fiatal embert, aki jobb ügyszó méltó buzgalommal vagdosza a cipője talpát a faszterhez: biztos lehet, hogy az illető póttartalékos. Előtanulmányokat végez szegény. Az pedig, aki katonai tapasztalatait az ifjú oktatására használja, rendesen borzamas történeteket mesél neki. Ilyenformán:

— Hidd el, nem is olyan nehéz az a *Knie tief beugen*. Az ember egyszerűen a lábujjhegyére áll, aztán leül a saját sarkára és ül, ül, ül, amíg megbolendul. A káplár böki, döfi, taszigálja, szidja, de neki nem szabad mocsonni. Aztán, ha fel kell állni, akkor nem tud, de az nem baj, mert akkor meg rugják, hogy elgurul. Azért mondom én, hogy sokkal rosszabb ennél a mars, mert ott olyanra dagad az ember térde, mint egy cipő. Tehát csak nem kell félni.

Tessék ezeket elképzelni, hogy örül a póttartalékos a katonaelőtnak. Hiába, szép mesterség a cséjzást szolgálni!

—zab.

Stolipin bukása.

A kherzoni parasztlázadás.

(1421 gyilkosság.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 2.

Stolipin megy. De megy Bombard is, a francia nagykövet, aki elég vakmerő volt melegen érdeklődni Oroszország belső ügyei iránt és rokonszenvezni a duma ellenzéki tagjaival. Az orosz kormány nem nézhette tovább a szövetséges állam nagykövetének ezt a viselkedését és más őrszem kiküldését kérte a francia kormánytól.

Az udvari párt nem tartja elég erőlyeseknek és célravezetőeknek Stolipin intézkedéseit a forradalom elfojtására és ezért követeli, hogy a miniszterelnök hagyja el állását, amelyet Gerard finnországi főkormányzóval akarnak betölteni. Kérdéses ugyan, hogy a kisebb hatáskörben sikerrel operáló főkormányzó megállja-e helyét a kormányelnöki székben, de a fejétfesztett reakció kapkodásában minden eszközhöz hozzányul a végoélnak, a forradalom leverésének elérésére.

Mai távirataink:

Pétervár, október 2. A Stolipin-miniszterium állása megrendült. Az udvari körök nincsenek megelégedve a kormány megtorló intézkedéseivel, amelyeknek eddig semmi foganatjuk nem volt. Gerard finnországi főkormányzónak befolyása napról-napra növekszik és ma már egészen

biztosnak látszik, hogy 6 less az új miniszterium elnöke.

Pétervár, október 2. A francia kormány visszahívta Bombard pétervári nagykövetet. Az orosz kormány már régóta panaszkodott ellene a francia kormánynál Oroszország belső ügyeibe való avatkozása miatt. Bombard az orosz kormány állítása szerint vizsgálatot indított a vidéki kormányzóságokban és barátságos viszonyt folytatott a föloszlott birodalmi дума ellenzéki tagjaival.

Odessza, okt. 2. Kherzonban 97 paraszt elpusztította földesuraiknak birtokait. Amikor az egyik földesur kastélyát fölgyújtották, a rendőrfőnökért küldött, aki csakhamar megjelent egy kozákesapat élén. A rendőrfőnök egy helyre kergette a parasztokat és a magával hozott papnak meghagyta, hogy lássa el a parasztokat a halotti szentségekkel. Azután megparancsolta a kozákoknak, hogy üssék agyon a parasztokat. A kozákok kancsukákkal mentek neki a parasztoknak, akik körülbelül százan voltak és akik között sok asszony és gyermek is volt. A kozákok négy órai munka után kifáradtak és miután még csak 23 embert öltek meg, arra kényszerítették a többi parasztokat, hogy szülőiket, gyermekeiket és testvéreiket véresre verjék. Tegnap volt ebben a förtelmes bűnyűgyben a végtárgyalás. A bíróság megállapította, hogy a kozákok csupa ártatlan embereket öltek meg, mert azok a parasztok, akik földesuraik jószágát elpusztították, jóval a kozákok megérkezése előtt elmenekültek. A bíróság mind a 63 vádlottat súlyos börtönre ítélte.

Pétervár, okt. 2. A Stolypin védelmére rendelt őrség 58 emberből áll, akik között 4 biciklista és 8 automobil-vezető van. Durnovo-nak csak 12 embere volt egy automobilal.

London, okt. 2. Daily Telegraphnak jelentik Pétervárról: Ormények és tatárok között ismét heves összeütközések voltak a Kaukázusban, amely így a két nemzeti-ség harcai folytán, ismét véres forradalom színhelye lett.

Pétervár, okt. 2. Ma kezdődik meg ismét a munkásképviselek elleni pör tárgyalása, amelyet tanuk hiányában félbeszakítottak. Nagy előkészületeket tettek, körülbelül 600 rendőrt és csendőrt rendelték ki.

Pétervár, okt. 2. A kadetpárt delegátusainak helyi csoportja tegnap Milukov elnöklése alatt ülést tartott. A delegátusok között Nadako, Petruszevics és Bubatov is helyet foglalnak. Az elnök megemlékezett Herzensteinről, a párt meggyilkolt tagjáról. A gyűlés ezután a párt-csoport részére készült alapszabálytervezetet vizsgálta meg.

Pétervár, okt. 2. Ashalá-ról táviratozák: Az itteni katonai bíróság tegnapi ülésén véres jelenetek játszódtak le. Egy ember a hallgatóság köréből egy lövéssel leterítette a katonai ügyészt, aki nyomban meghalt. A merénylő ezután a tárgyalást vezető bíróra sötötte revolverét, de azt már nem találta el. Erre az ítélő tisztek egyike lelőtte a gyilkost.

Pétervár, okt. 2. Egy orosz lap érdekes statisztikát tesz közzé az Oroszországban utóbb elkövetett gyilkos merényletekről. E statisztika szerint 1905. februártól 1906. májusig összesen 1421 személyt gyilkoltak meg, akik között van 34 tábornok kormányzó, 38 kerületi rendőr-

főnök, 204 rendőrfelügyelő, 206 rendőr, 17 csendőrtiszt, 184 állami csendőr, 51 községi csendőr, 56 titkosrendőr, 61 tiszt, 164 katona, 178 hivatalnok, 31 pap, 20 községi hivatalnok, 49 földbirtokos, 64 gyáros és 64 kereskedő.

Amazonok harca.

Husz sebesült.

Hölgyek az éjben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 2.

Mivel az alábbi história, amelyről különben párisi lapok adnak hírt, nem operett, hanem igen komoly harcnak krónikája, kénytelen-kelletlen némi teraptani leírással kell szolgálnunk.

Az Etoile körül Párisnak két igen érdekes és bizzarr negyede fekszik. Maga az Etoile diadalkapus, óriási térség, amelyből sugáralakban, tízenegyz gyönyörű széles avenue indul ki. Ezeket az avenueket, amelyek hadvezérek és költők nevére elnevezvék, kétoldalt villasor szegélyezi és a tízenegyz sugárut, a villáival teszi a két negyedet, amelyek közül az egyik a Champs Elysées, a másik az Europe nevet viseli. Nagyon különös két negyed, amelynek egészen sajátlagos a karaktere. Gazdag emberek lakják, olyanok, akiknek reális a gazdagsága és olyanok, akiknek tőkéje az embertársaik esztelensége. Kalandorok vegyest laknak olyanokkal, akik történelmi neveket viselnek. A villák hasonlítanak egymáshoz, fejedelmi fénynyel van berendezve valamennyi. Mindkét negyedet élénkítő teszik a szép asszonyok, — nagyrészt kokottok, — akik szépen beleillenek ebbe a furcsa millőbe.

Es ezeknek előrebocsátása után áttérhetünk az elmondandó históriára. Az Europe-negyedben lakó hölgyek — a kokottok — régtől fogva ellenséges viszonyban vannak a Champs-Elysées-negyedbeliekkel. A harcot, amelynek kezdetét komoly történelemtudósok az első császárság bukásával kezdődöttnek mondanak, nemrégiben egy paktum szüntette meg, nagyszerű békekötés, amely megállapította, hogy az Europeban lakók megmaradnak a maguk negyedében, a másik kerületre át nem lépnek és viszont: a riválisok respektálni fogják emezek területét, nem teszik be oda a lábukat. E után pontosan megállapították a területi határokat, még pedig közös bizottság elaborátuma alapján.

Egy ideig tartott is a béke, de nem sokáig. Az amazonok kölcsönösen bebetörték portyázásra az egymás territoriumára. Amire aztán kölcsönös hadüzenet következett. Megállapodtak abban, hogy a nagy kérdést harc döntse el, komoly csata, amelyben törrel fegyverkeznek fel az ellenfelek. Harctérül a Saint Augustin-templom mögött lévő térséget választották, amely nappal is elég néptelen, éjjelnek idején azonban egyáltalán nem bátorodik oda emberi lélek. Az emberekre nem is emlékeztet más itt, mint Jeanne D'Arc szobra. Ezt a helyet választották. Idő: éjféli.

Az előre megállapított időben összecsapott a két tábor: huszonöt asszony itt, huszonöt meg amott. A csata rövid ideig tartott. Első összecsapásra tízenöt könnyen sérült, vérző nő sietve hagyta el a szobor környékét, öt másik pedig aki súlyosan megsebesült, nyögve, vérzőn maradt ott a téren. Hajnalodott, amikor arra cir-káló rendőrök ráakadtak az asszonyokra, akiket kórházba szállítottak. A sebesültek azonban nem akarják elárulni, kik voltak a mászárlásnak többi résztvevői. És így a rendőri vizsgál-

lat tanácstalanul, megfeneklett. Mert a jelenetnek egyetlen pártatlan tanúja volt csak, az orléansi szűz, akinek ércakái azonban nem nyílnak vallomásra. Talán mert valóban az amazontkat protegálja, akik a domrémy-i leányzó mintájára sikraszállottak, de talán azért, mert haragot tart minden halószággal, amely közreműködött a szeparáció végrehajtásában.

A tolvaj szép asszony.

(Az a klettemánia!)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 2.

Nagyváradon élénk szenzációt keltett néhány hónap előtt, mikor Königstein Józsefné egy ismert üzleti alkalmazott feltűnően elegáns, szép feleségét a rendőrség ékszerlovajlásért letartóztatta.

Königsteinné több fő utcai ékszerésznél járt, ahol vásárlás és csere ürügye alatt értékes ékszereket tulajdonított el. A rendőrség letartóztatta és átkísértette a nagyvárad kir. ügyészséghez, ahol úgy őt, mint fivérét, egy állástalan kereskedő segédet, kivel együtt manipulált, vizsgálati fogdába helyezték.

Az asszony mindent tagadott és fivérére akart hárítani, de a bizonyítékok ellene vallottak, úgy, hogy a nagyvárad kir. törvényszék két hónapi fogházbüntetésre ítélte.

A szép asszony ezt ki is töltötte és alig rázta le magáról a börtön porát, már is újabb és hasonló genrejlő lopási esetet követett el.

Königsteinék Nagyváradról Zágrábba költöztek, ahol a férfi egy vállalatnál nyert alkalmazást.

Az asszony elegánsan járt és ismert alakja lett a körnek. Az uri külsejű, intelligens viselkedésű asszonyról nem sejtette volna senki, hogy nemrég ilt meg lopásért a börtönt.

— A napokban aztán beállított Zirner zágrábi ékszerész üzletébe. Arra kérte az ékszerészt, hogy a magával hozott gyűrűt cserélje be értékesebb darabra. Az ékszerész számos gyűrűt rakott az asztalra, melyek közül a hölgy sokáig válogatott. Hosszas keresés után alkudozni kezdtek. De a hölgy sokallotta az ékszerek árát és anélkül, hogy bámit is vett volna, távozott.

Néhány nappal ezután Zirner észrevette, hogy fiókjából hiányzik egyik igen értékes gyémántgyűrűje. De mivel az előkelő külsejű asszonyra gyanakodni nem mert, a tolvajlásról nem tett jelentést a rendőrségnek.

Eközben történt, hogy ugyanez a hölgy megjelent Wolf ékszerész-üzletében, hogy gyémánt fülbevalót kicserélje. Távozása után észrevették, hogy valaki egy pár fülbevalót hamissakkal cserélt ki.

Wolf a rendőrségre sietett, hogy följelentést tegyen, mikor az utcán nagy csoportosulást vett észre. Ugyanez a hölgy, aki előbb nála volt, jajveszékelt az utcán, hogy táskáját, melyben drága ékszerek voltak, elvesztette. Wolf rendőrt hívott, aki a hölgyet bekísérte.

A rendőrségen kitűnt, hogy az asszony Königstein Józsefné.

Mikor a letartóztatásnak híre futott, sorra jelentkeztek a károsult ékszerészek és valamennyien ráismertek a hölgyre, aki azonban tagadta a lopást és azzal védekezett, hogy semmi szüksége sem volt arra, hogy lopjon, mert férje vagyonszeres ember, aki minden kívánságát teljesíti.

Ekkor szenzációs fordulat történt. Königstein József, a hölgy férje, megjelent néhány ékszerésznél és visszavitte a felesége által el-

lopott ékszereket. Kérte a károsultakat, hogy vonják vissza a följelentést, mert felesége klettemániában szenved.

A férj meséjének a károsult ékszerészek nem ülék föl, annál kevésbé, mert a rendőrség néhány nap múlva kiderítette, hogy Königsteinné nem beteg, hanem gonosztevő, aki hasonló lopásért Nagyváradon is büntetve volt.

A szép asszony tehát újra börtönbe kerül. Zágrábban nagy érdeklődéssel kísérik az esetet, mert Königsteinnének sikerült a város társadalmi életében jelentékeny szerepet kivívni.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Nap hőse, vígjáték. (Bérlet A.)
Csütörtök: Bajazzók, opera. Schubert Jenny és Ferrari d'Albaredo bemutatkozása. Siralomházban, szimf. (Bérlet B.)
Péntek: Traviata, opera. (Bérlet C.)
Szombat: Aranylakodalom, szimf. Diszeldadás. (Bérlet A.)
Vasárnap: Délután: Vándorlegény, operett. Este: Gyöngyélet, bohózat. (Bérlet B.)

A nap hőse.

— Énekes bohózat 3 felvonásban. Írta: Kadelburg Gusztáv Fordította: Timár Szan szló. Bemutató előadás. —

Az új évad első premiérjéül ezt a Vigszínházban nagy sikert aratott német bohózatot választotta Szendrey. Az énekes bohózatnak keresztelt vígjáték nem lép fel nagy igényekkel. Egypár helyzetkomikum, aminek sikerülte inkább az előadó művész, semmint az író érdeme, azontul lapos, régi bohózat-recipe megírt mese.

A darabban felvonul a kikapós após és az ugyanazak kikapós vő. A mindig gyanakvó anyós és a limonádás fiatal menyecske.

Dorawald Emil, (Várnay Jenő) az após, titkos lázáddal szereti Gerneró Lolát (H. Novák Irén), egy spanyol táncosnőt. Lola régi szeretője Bendler Hugónak (Marházy Miklós), a vőnek. Bendler házassága után abban állapodik meg a táncosnővel, hogy minden évben egy napot tölt nála. Illetos levélben hívja meg a táncosnő Bendlert, melyben régi becsúzó néven Emilnek szólítja. A levelet Dorawald Emil kapja kézhez és azon reményben, hogy a táncosnő viszonzozza érzelmeit, boldogan tervezget, miként mehessen a randevura.

Após és vő megállapodnak, hogy üzleti ut ürügye alatt Hamburgba utaznak. Az anyós azonban elronja az utazás tervét. Férje párnája alatt megtalálja a táncosnő arcképét, gyanút fog és nem enged elutazni férjét. A fiatal férjet egyedül küldik utra. Ez, hogy mindig szerekes kis feleségére gondoljon, magával viszi az asszony arcképét. Nagyon természetesen, hogy ő sem utazik el, hanem maga helyett Gernau Arthur (Berégi Sándor) barátját küldi Hamburgba. Az anyós és leánya közben megállapodnak, hogy a menyecske titokban az ura után utazik, akit ilyen módon kellemes meglepetésben akar részesíteni.

Ennyi történik az első felvonásban. A másodikban a táncosnő lakásán vagyunk. Bendler Hagó eljön, hogy elget tegyen egy napos kötelezettségének, illetőleg, ha lehet, szakítson a táncosnővel. A szerelmes spanyol lány azonban ragaszkodik a megállapodáshoz és így Bendler kénytelen-kelletlen ott marad. Közben megjelen az após is, hogy a vélt meghívásnak eleget tegyen. A vő ijedtében elrejtőzik, a táncosnő az előszobából hangokat hallva, egy mellékszobában rejti el az őreget.

Alig bujik elő rejtekeiből a fiatal férj, beront a szobába a táncosnő állandó lovagja, a gróf. A hölgy Bendlert, mint olasz táncost mutatja be, akit a gróf kényszerít, hogy kabátját, mellényét levélve táncoljon. Miközben javában

táncol, megjelenik az anyós, aki gyanút fogva, a táncosnőnél keresi megugrott férjét. A nagy zűrzavarban Bendler megugrik. A harmadik felvonásban, mint ez már szokás, minden tisztázódik. A fiatal asszony Hamburgban az ura helyett Gernaut csókoltá össze, ez a Bendler nevében mint életmentő szerepel egy nagy tüzesnél és meghódítja a Bendler üzletbarátjának a lányát. Bendler egy egész éjszakát a rendőrségnél töltött, mert hiányos ruházata miatt elfogták. Ennyi viszontagság után csak érthető, hogy férj és feleség egymás karjaiba hulljanak.

A mesékből is látszik, hogy nem sok új ötlet van a darabban. A siker azonban itt sem maradt el, amit a gondos rendezésnek és sikerült összejátéknak tudhatunk be. Kitűnő, ötletes alakítást nyújtott Marházy a fiatal férj szerepében. Természetes játéka állandó derűtségben tartotta a közönséget. A sikerben osztozott vele Várnay Jenő az após szerepében. Keresetlen humorával mindig eltalálta a helyes hangot és a harmadik felvonásban valósággal harsogó kacajt keltett a nézőtérben. Szathmáry Árpád csinos epizód szerepében a szerepet tuliszáryaló sikert aratott. A hölgyek közül H. Horvát Irén temperamentumosan énekelt és táncolt. Bácsné Maár Julia az anyóst anyósának játszotta, ami a legjobb kritika.

Nem mulaszthatjuk el, hogy az első kínálkozó alkalommal a rendezés körül bizonyos hiányokat ne említsünk. A modern színháztársaság mindenben a stilizettségét tartja szem előtt. Gondoskodni kell tehát arról, hogy az idegen szöveget helyes kiejtéssel mondják a színészek. H. Novák Irénnek van A nap hőseben egy angol kupléja, ezt egy korrekcióval a művésznek korrekt angolsággal énekelhetné.

H. G.

* Rákóczi fia. Rákost Viktor történelmi színművét, Rákóczi fiát abból a nagy nemzeti esemény alkalmából írta, hogy a nagy fejedelem tetemét, többszázados számkivetés után, hazahozták és magyar földön találnak végre örök nyugalmat. Szendrey Mihály színgazgató sietett megszerezni az illusztris szerző darabját és dícséretre méltó kegyeletos érzéssel vezetve október 20-ára, arra a napra tűzte ki a darab bemutatóját, mikor a szent hamvak újból magyar földre kerülnek. A darab különben is szenzációs sikerűnek ígérkezik. Erre enged következtetni, hogy a Vigszínház 100 egymást követő előadás kötelezettségével vette meg Rákostól a Királyszínháznak szánt darabját.

* Az első opera előadás. Schubert Jenny és Ferrari D'Albaredo olasz opera-énekesek, a színház újonnan szerződött tagjainak első fellépésével csütörtökön a Bajazzók-kal kezdetűv az az opera-előadások sorozata. A Bajazzók előadását másnap, pénteken La Traviata (A tévedt nő) opera követi. A főbb szerepeket Schubert Jenny, Ferrari D'Albaredo, Hunyady József, Ladiszlav J., Faudy, Zsigmondy és Zalay játézzák.

* Október hatodika a színházban. Október 6-án a színház igazgatósága diszeldadást rendez. Színpadra kerül az Aranylakodalom történelmi szimf. A főbb szerepeket Kasztler Ede játézzák. Résztvesz az előadásban az egész előadó személyzet. Az Aranylakodalom előadása, tekintve, hogy nagyon sok vidéki kért szombatra jegyet A bérletvásárlásban fog megtartatni. A színház igazgatósága kéri a bérletközönséget, hogy helyek megtartása iránt szombat déli 12 óráig intézkedjék, hogy azontul mások igényeinek is eleget tehessen a színházi pénztár.

* A vasárnapi előadások. Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal A vándorlegény operett

este randes helyekkel Gyöngyöset énekes bohózt körül szelre.

* Két eredeti magyar dal E cím alatt adta ki B. ter Mariska, az Aradon jól ismert urhölgy két saját szerzeményű magyar dalát: a *Faluégi kassza előtt* és *Tavaszodis* címűeket. Miadkettő a szerzőnő tehetségéről és a magyar zene iránti ki való érzékéről tesz tanúságot. A két fülbemászó dal, melyek szépségük miatt előreláthatólag hamar fognak mindenfelé elterjedni, Kerpel István aradi könyvkereskedő cég kiadásában jelent meg.

A vasuti kocsi titka.

Kirabolt urileány.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 2

Rejtélyes dolog foglalkoztatja most a budapesti rendőrséget. Mint tudósítónk jelenti, tegnap a központi pályaudvaron a Verciorova felől érkező gyorsvonat egyik fülkéjében egy alélt fiatal urinőt találtak. Nyakát és arcát kisebb sérülések borították, haja kuszált, ruházata rendetlen volt. Mikor a vonat a pályaudvarba berobogott, gyorsan kiszállottak belőle az utasok, csak annak a fülkének az ajtója nem nyílt ki, amelyben az illető hölgy tartózkodott.

A vonatot már vissza is tartatták, mikor észrevették, hogy egy utas nem szállt ki. A kálauz azon hitben, hogy talán elaladt, be akart menni a hölgyhöz, hogy felkeltse. De az ajtót nem tudta kinyitni. A sár el volt rotyva. Részlet sejtve, lakatost hívatott, aki kinyitotta az ajtót. Megdöbbenve látták, hogy az I. osztályú nő utas *ájulán hever* a piros pamlaon. A pamla elatt egy kis kéztássát találtak, amely fel volt törve, mindazonáltal vagy 1000 korona értékű pénz volt benne magyar és román bankjegyekben.

A mentők megérkeztek s az alélt hölgyet hamarosan magához térítették, s aztán el akarták vinni a Rákus-kórházba. A mentőkecsiben megszólalt a hölgy. Franciául beszélt.

— Hava visznak, uraim?

— A kórházba.

— Nem, oda nem megyek. Különben is teljesen magamhoz tértem már és nincs szükségem orvos segítségére.

— Kötelességünk önt a kórházba vinni, — szölt a mentőorvos, — annál is inkább, mert büntény esete látszik fenforogni s a rendőrségnek is ki kell önt hallgatnia.

Erre a kijelentésre a hölgy még nyugtalanabb lett, s mikor a mentőkocsi a Rákus elé érkezett, keserves sirásra fakadt.

A kórházban kihallgatták. Elmondta, hogy *Dubrosowo Jelezna* a neve, egy jassyi építési vállalkozó leánya. Hazukról egy artista szöktette meg két héttel ezelőtt. Az artista magyar származású, budapesti ember, akinek nevét nem akarta elárulni. A fiatal emberrel a jassyi vendéglőben ismerkedett meg, ahol az artista társulat jászott s az elcsábította őt. Jassyból Bukaresztbe, innen Brassóba, majd Temesvárra, innen *Aradra* s később Szegedre szöktek. Utjuknak végcélja Budapest volt. Arról, hogy mi történt vele a vonaton s hogy hova lett utatársa, nem akart nyilatkozni.

— Mért nem váll meg mindent? — kérdezték tőle. — Bizonyos, hogy az ön utitársa támadta meg önt s az rabolta el táskája tartalmának egy részét. Mennyi pénzt vitt el hazukról?

— Tízezer frankot.

— Többi pénzét tehát az a férfi vitte el.

— Nem! nem! — kiáltott a leány kétségbeesve, — ne bántsák őt. *Tévedtem, nem hisz-*

ezet, csak ezer frankot vittem magammal. Ó engem nem bántott, őt hagyják békén.

S bármennyire faggatják is, semmi terhelőt nem vallott csábítója ellen.

Dubrosowo Jelezna ma visszautazott Jassyba, anélkül, hogy a rabló ellen adatokat szolgáltatott volna a rendőrség kezébe.

Justh Gyula megnyilatkozott.

Politizálhat-e a házelnök?

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 2.

Justh Gyula már nagyon régóta nem nyilatkozott meg. Ma végre kitért belőle a rég visszafojtott megnyilvánulás, melynél különben a Hóreb hegye óta vajmi ritkán évezett a magyar. Justh ma kijelentette, hogy ő kiváló hazafi, aki pártatlan és aki főleg sujtani akar. Ha azonban nem sujt, akkor neki elsőrendű jog a politizálás, melyről nem mond le, ha a haladópartnak csupán az ő képzeletében létező lapjai báráit is irnak. Ezenfelül elmondta Justh azt is, hogy aki a kormányt támadja, az hátba támad, ha mindjárt szemtől szembe támad is. Az ilyen orvítamadók mind haladók. Pont.

E nagyszabású megnyilatkozás, melynek ellentmond Justh eddigi elnöki működése, természetesen élénk visszhangot fog keltetni egész Hungáriában. Nagyobb élvezet okából álljon tehát itt a távirati tudósítás, melyet a világrengető politikai eseményről kapunk:

Tordáról táviratozzák: Justh Gyula házelnök ma reggel az iparkiallítás megtekintésére ideérkezett. Fogadására nagy néptömeg gyűlt egybe a pályaudvaron, ahol *Bethlen Bálint* gróf főispán üdvözölte. Justh megköszönte a fogadást, majd díszes lovasbanderium és a fogadására megjelent notabilitások kíséretében a főispán lakására bajtatott. Délután Torda városa, amelynek Justh díszpolgára, díszközgyűlést tartott, amely után a házelnök a kiállítás megtekintésére indult. Délben Justh tiszteletére négyszáz terítékű banket volt, amelyen az első felköszöntőt *Bethlen Bálint* gróf főispán Justhra mondotta. Ezután a házelnök emelkedett szólásra és általános figyelem között a következőket mondta:

— Haladóparti lapok minduntalan cikkeznek azért, mert elnöki pártatlanságomat nem tudom megőrizni és politizálok. Az én nézetem szerint a pártatlanság csak arra vonatkozik, hogy egyformán sujtsak le akár pártomballra, akár politikai ellenfeleimre, ha az megérdemli. Ahogy azonban az elnöki emelvényre hagytam, megszüntetem elnök lenni és politizálhatok, mert én egy politikai párt tagja vagyok.

Justh ezután rátért a nemzeti küzdelemre, majd a korona és a koalíció közötti megegyezésről beszélt és azokról a társasokról, amelyek az új rendszert a régi rendszer hívei részéről azért érik, mert a nemzeti követeléseket nem tudták máról holnapra megvalósítani.

— Nagy akadály, mondta Justh, hogy az országnak nemcsak külföldi ellenségei vannak, hanem belső ellenségei is, akik a nemzet érdekében önzetlenül szolgáló politikusokat hátba támadják.

Justh házelnök este 6 órakor visszautazott Budapestre.

Drága a pénz!

És még drágább lesz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 2.

Tagadhatatlan: minden drágulás ellen lehet ökszerűen védekezni, csak éppen a pénz egyre erősebben emelkedő drágulása előtt áll tanácstalanul a pénzfogyasztók kétségtelemű hatalmas testülete.

A pénz drága, vagy helyesebben: drágul. A bankok kamatlába egyre emelkedik, a kistöke a maga pénzszükségletét éppen a drágaság miatt fedezni sem tudja s a kiltások teljességével olyanok, hogy tanácstalanság állott benemcsak a magyar, de a külföldi pénzplacon is.

A pénadrágaság okairól sok azó esett már. Ahol kérdés van, hívatott vagy hívatlan, de magyarázó mindig akad. Ezek a magyarázatok azonban rendesen olyanok, hogy kilgazodal belőlük éppen azok nem tudnak, akiket a megdrágult pénz ezernyi átka közvetlenül érint: a kisemberek méles tömege.

Ezek számára szöigál az az érdekes fölvilágosítás, amelyet egy kiváló bankférfiu mondott el a pénadrágulás okairól:

— Ma már kétségtelemű megállapítható, hogy a pénzdrágulás bajainak kutforrása: Amerikában van. Dacára az amerikai hatalmas arányoknak, az bizonyos, hogy az Unio területén még mindig igen sok francia, belga, hollandi, svájci, sőt részben angol pénzzel is dolgoznak. Az ipar hatalmas fejlődése és az óriási termésheng teg beszegeket vesznek igénybe. San Francisco fölépítésének szükségessége egy sorog olyan tőkét köt le, a mely nem egyhamar szabadul föl, azonkívül Canada óriási termése, valamint a canadai vasut fölépítése, különösen az új provinciákban mint Alberta és Saskatchewan, szintén nagy tőkét igényel. Mindezekből eltekintve ott van Mexico is, a melyet az Unio új gazdasági területnek tekint s a melyen olyan nagy vállalkozások indultak és teremtek, hogy ahhoz is rengeteg pénz kell. Amerika tehát pénzt keres és sokáig fog még keresni.

Amerika után Anglia okozója a pénzdrágaságnak. Japán ipara és katonasága fejlesztésére a háboru után Anglia segítségét vette igénybe. A pénz tehát itt is feletté kelendő lett. Mindeneket összevetve, fel lehet állítani a prognosztikont, hogy az elemi csapások és a politikai konstallációk okozta pénzszükségletek miatt a drágaság határozottan emelkedni fog.

Ez a nyilatkozat bizonyossága annak, hogy védhetetlenül pénzdrágulási periódus előtt állunk, a mely tovább tarthat, semmint sokan hiszik.

HIREK.

— A király állapota. Bécsből jelentik: Ő felsége egészségi állapota teljesen helyreállott. Az uralkodó ma reggel csukott kocsiában a schönbrunni kastélyból a Hofburgba hajtatott. Ő felsége állapota igen jó.

— A király születésnapja. Október 4 én, a király születésnapján délelőtt tíz órakor a minoriták templomában ünnepi mise lesz, amelyen *Ódó Cirják* minorita rendfőnök fog celebrálni. A plébánia hivatal a misére ezuton hívja meg a hatóságokat és a testületeket.

— A miniszterelnök utazása. *Wekerle* Sándor dr. miniszterelnök — mint budapesti tudósítónk táviratozza — ma reggel a 8 órai gyorsvonattal Bécsbe utazott. Ez utazást a közös költségvetés dolgaival hozzák kapcsolatba.

— **Békéscsaba koalíciós jelöltje.** Békéscsabáról táviratozzák, hogy ma érkezett le a képviselőház elnökségétől *Achim* András mandátumának megsemmisítéséről szóló értesítés. A függetlenségi párt a 47 es párttal együtt *Urszin* János dr. függetlenségi lapszerkesztőnek jelöltségében állapodott meg. A választás napját holnap fogja a megyei központi választmány kitűzni.

— **Merénylet Rothschild lord ellen.** Londonból táviratozzák: *Rothschild* lord nem jelent meg szombaton az istentiszteleten. Azt hiszik, hogy a zsidók legnagyobb ünnepének istentiszteletéről azért maradt el, mert bizonyítékai voltak, hogy a londoni orosz nihilisták merényletre készülnek ellene.

— **Akit nem bánt a torradalom.** Pétervárról táviratozzák: Városszerzte azt beszélik, hogy *Alexejew* volt városi kormányzó Monte-Carlóban szeptember közepén 150.000 rubelt vesztett.

— **Sternberg hecc a Reichsrathban.** Bécsből táviratozzák: Az osztrák képviselőház mai ülésén ismét zajos és viszályos jelenetek játszódtak le, amelyeknek középpontjában *Sternberg* gróf állott. A múlt hét egyik ülésén *Sternberg* megtámadta *Onciul* lovag rutén képviselőt, akiről többek között azt állította, hogy Bécs egyik utcáján szóváltás közben fölpofozták. *Onciul* ma válaszolt a támadásra; kijelentette, hogy *Sternberg* állításai egytől egyig valótlanok és kérte a rosszaló-bizottság összehívását, mert *Sternberg*től, aki tisztességes embert nem sérthet, nem kér elégtételt. Erre izgatottan fölugrott a gróf és megismételte, hogy megbízható forrása szerint *Onciul* részeg disznónak titulálták és fölpofozták.

— Különben, fejezte be szavait *Sternberg*, olyan ur, aki éjjel 3 órakor részegen utcai hölgyekkel az utcán jár, nincs jogosítva valakinek lovagiasságáról ítélkezni.

E szavakra most már *Onciul* pattant föl idegesen helyéről és *hazugnak, aljas rágalmazónak* mondta *Sternberg*et.

— **Egy földbirtokos borzalmas balesete.** Megrázó szerencsétlenség történt tegnap Hajdusoboszló község határában. A balesetnek szereplői *Bérczy* József szoboszlói földbirtokos és 18 éves szép leánya, akik tegnap kocsizás alkalmával oly szerencsétlenül estek ki a megvadult lovak által elragadott kocsiból, hogy agyrázkódást és koponyacsonttörést szenvedtek. A balesetről, amely városzerzte nagy részvétet keltett, az alábbi távirati tudósítást adjuk: *Bérczy* József szoboszlói földbirtokos tegnap délután befogatott és 18 éves leánya társaságában megindult kocsin tanyája felé. A lovak, amelyek egy darabig nyugodtan haladtak az országúton, egy az uton elszórt papírszelettel hirtelen megvadultak, majd lefordították a kocsit az országútról és örült vágatásban iramodtak a göröngyös téri. Minden pillanatban félni lehetett a katasztrófától. A legközelebbi árokban aztán bekövetkezett a szerencsétlenség. Amikor a megvadult lovak átugrották az árkot, a kocsi a nagy zékkénéstől fölfordult, *Bérczy* leányával együtt *kivágódott a földre*, egyenesen neki az ott fölállított kilométerjelző kőoszlopnak. A földbirtokos az esésnél súlyos agyrázkódást szenvedett s a leánya szintén összeesett koponyával vonaglott mellette. Vértelagya, így találták a szerencsétlenül jártakat későn este a szántástól hazatérő községbeliek, akik azután kocsin lakására vitték az eszméletlenül fekvő földbirtokost és leányát. A súlyos baleset általános részvétet keltett

Hajdusoboszlón és környékén, ahol *Bérczy*ék nagy tiszteletnek örvendenek.

— **Egy gőzmalom lángokban.** Ujvidékről táviratozzák: A *Dungyerschky*-féle gőzmalom lángokban áll. Ha a tűzoltóságnak és a kivonult nagyszámu katonaságnak sikerül a szelelő házat megmenteni, akkor a kár nem lesz nagy.

— **Achim és Apponyi.** Békéscsaba népe most választásra készül és a választási izgalmak középpontján *Achim* L. András áll, akinek mandátumát megsemmisítette a Kuria. A harc hevében történt egy humoros incidens. A volt képviselő — írja a *Bp. N.* — kapott egy ajánlott levelet, amelyben szabadjegy volt — Amerikába, a *Norddeutscher Lloyd* egyik hajójára. *Achim* fogta a jegyet és elküldte — gróf *Apponyi* Albert közoktatásügyi miniszternek, a következő levél kíséretében:

Miniszter ur! A múlt esztendőben több ízben méltóztatott kijelenteni, hogy ha az obstrukció eredményeképp — meg nem lesz a magyar vezérnyisz — *On* kivándorol. Miután tudom, hogy nem az emlékező tehetség gyöngegsége, hanem a hajójegyért való hosszas utánjárás késlelteti mindmáig Miniszter ur kivándorlását — íme csatolok egy ingyenjegyet. Miniszter urat köszönti gerendási szomszédja

Achim L. András,
magyar paraszt.

A magyar paraszt kétségen kívül ötlestesen és találóan hasznáta fel a jegyet. De hogy zarba hozza vele *Apponyi*t, azt valószínűleg maga sem gondolja...

— **A király a tanítóknak.** A király az országos katolikus tanítói árvaháznak — mint budapesti tudósítók jelenti — huszezer koronát adományozott. Az összeget az udvar részéről *Walter* Gyula dr. esztergomi prelátnak kanoonoknak, az országos katolikus tanítói árvaház elnökének kezéhez juttatták.

— **Aradlak a tordai parkállításon.** A tordai magyar védőegyesület tudvalevőleg kiállítást rendez Tordán, amelyen kizárólag magyar gyártmányok állíthatók ki. A kiállítás *Bethlen* Bálint gróf főispán védnöksége alatt áll és október hó 1-étől október hó 6-áig tart. A tanulságos kiállítást Aradról is többen meg fogják látogatni. Az aradi magyar védőegyesület ez uton értesíti mindazokat, akik a kiállítást meg akarják tekinteni, hogy Tordára és vissza szülő kedvezményes vasúti jegyek állanak rendelkezésükre. Ezek iránt *Faragó* Rezsőhöz, a védőegyesület titkárához kell fordulni.

— **Tervek a Margitsziget körül.** Ujabbán ismét több terv merült föl a Margitsziget körül. Beszéltek a sziget parcellázásáról, arról is, hogy nyári mulatóhelyet akarnak létesíteni rajta. Ös budavár mintájára; beszéltek a Vig Opera megalapításáról, nagy nyári orfeumról és más vállalkozásokról. Egy újságíró fölkereste *Libits* Adolf udvari tanácsost, a főhercegi uradalmak jószágigazgatóját, aki a kérdésekre így nyilatkozott:

— Sok ajánlat érkezett már hozzám. De mind el kellett utasítanom. Az ajánlkozók legtöbbször nyári mulatóhelyet kíván a Margitszigeten létesíteni. Ezeket vissza kellett utasítanom, mert az elajta vállalkozások működési tere nehezen állapítható meg.

A Margitsziget tisztességes családok üdülőhelye. Ott tehát nincs helye olyan vállalkozásoknak, amely nem a legszolidabb alapokon dolgozik. Ez azt értem, hogy pezsgős pavilonok, táncelőadásokra alkalmas helyiségek a szigeten nem tűrhetők meg. Ezek mindenestre olyan helyiségek, amelyeket csak férfiak látogathatnak. Nem akarom őket erkölcstelen intézményeknek nevezni, de a szigetre nem valók, amely uri családok tartózkodási helye. Szívesen látom azonban, ha valamelyes tisztességes alapokon dolgozó színház vagy orfeum

létesülne a szigeten. Az utóbbi persze csak az előadásokból folyó jövedelmekre számíthatna. Az előadásoknak pedig olyanoknak kellene lenniök, amelyeket leányok is megnézhetnek. Tisztességes színházi vállalkozás jól is prosperálna a szigeten, ahol, tudvalevőleg nincs egy mulatóhely se, pedig évenként három-négyszázezer látogatója van.

— **Borzalmas katasztrófa.** New-Yorkból táviratozzák: Egy közúti villamoskocsi kisiklásánál hat ember meghalt és tizenötön súlyosan megsebesültek.

— **A szervezetlen munkások ellen.** Erdély határozatot hozott vasárnap az aradi famunkások szervező bizottsága. Minthogy a szervezett famunkások attól tartanak, hogy a munkáltatók a vidékről szervezetlen munkásokat akarnak hozatni, kimondta a szervezőbizottság, hogy nem aradi asztalosmunkást csak abban az esetben engednek megtelepedni, illetőleg dolgozni, ha az illető a magyarországi famunkások szövetségének legalább három hónap óta rendes tagja. Kimondta egyúttal a szervezőbizottság azt is, hogy ezt a határozatát, ha kell *sírdíjkal fogja keresztülvinni*. Erre valószínűleg nem kerül a sor, mert, — mint értesülünk — az aradi mestereknek nincsen szándékukban idegen, szervezetlen munkásokat felfogadni és a helybelieket állásukból kitenni.

— **Halálozás.** Özv. *Grallert* Joachimné sz. *Höfler* Berta életének 75 ik évében ma hajnalban meghalt. Temetése holnap, szerdán délután fél négy órakor lesz a Kiss Ernő utca 1. számú gyászházából.

— **Az égő házban.** Karánsebesről jelentik: *Jász* községben egy román család a mezőn dolgozott, míg három éves kis leánygyermekük egy kutya őrzete alatt odahaza maradt. Szokás szerint délben visszatértek és a ház előtt megfőzték az ebédet. Ebéd után a paraszt a hamuval behintvén, újból eltávoztak, hogy munkájukat folytassák. A szél azonban a parázsról lefújta a hamut, a tűz újra feléledt és felgyújtotta a házat, melyben a gyermek a kutyaival együtt bennégett. A visszavérő szülők csak gyermekük holttestét találták meg. A vigyázatlan szülők ellen bünygyi eljárást indítottak.

— **Ögyilkos gyermek.** *T. Fodor* János makkói lakosnak *Baróczy* Mihály nevű bérése még alig múlt 13 éves, máris annyira megunta ezt a világot, hogy elvágott oda, ahol nem fáj semmi. Tegnap este hurkot kötött a nyakára és mire észrevették, *halott volt*. Tettének oka a hivatalos megállapítás szerint *bushomorság* volt.

— **Meggyilkolt aggastyán.** Osmert ember volt *Majláthfalva* községben az öreg *Szelei* István. A 73 éves aggastyán szilgyártással kereste meg mindennapi kenyerét és bár csak szűken és szegényesen éldégett, a községben mindenki szerette a jólelkű öregot. Tegnap reggel az agg *Szelei* lakása előtt az udvarban üldögélt és beszélgetett az ugyanabban a házban lakó *Székurkay* Jánossal. Egész közönyös dolgokról beszélt a két öreg ember, amiközön *Székurkay* hirtelen felkapott egy előtte fekvő vastag fadorongot és azzal *Szelei*t fejbeütötte. A hatalmas ütés következtében *Szelei* két órai kínos szenvedés után meghalt. A német-szentpéteri csendőrség a gyilkost azonnal *letartóztatta* és egyben értesítették a kegyetlen gyilkosságról a temesvári kir. ügyészséget, amely elrendelte a holttest felboncolását. A gyilkos, akit a helyszínen kihallgattak, azzal védekezik, hogy *Szelei* őt szidalmazta, efelől összeverekedtek és ő csak önvédelemben ütötte meg az elhaltat. Mindez természetesen, tekintve a meggyilkolt békés természetét és lehetetlenségét, semmi esetre sem felelhet meg a valóságnak. A gyilkos különben már több ízben volt büntetve súlyos testi sértesért és veszedelmes, brutális ember bírásban. A kihallgatás alatt nagy néptömeg gyűlt egybe a ház előtt és a feledődt lakosság szitkok és átkozódás közepette vérért kívánta látni a gyilkosnak. Csak *Fehér* Antal vizsgálóbíró tapintatos és erélyes eljárásának volt köszönhető,

hogy a több száz főre rugó nép a gyilkost meg nem lincselte.

— **Végzetes pofon.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Két vig társaság haladt tegnap éjjel az Erzsébet királyné uton. Korcsmából jöttek s kevés kivétellel valamennyien ittasok voltak. Egy ideig békés nyugalommal haladtak az ut két oldalán. Egyszer csak a jobboldalon nótázó társaság egyik tagja, Szabó István cipőz, átvágott az uton s odaállott Fülöp István lókereskedő elé, aki a másik társaság élén dülöngött. Szabó gyufát gyújtott s Fülöp orra alá világított vele:

— Kik vagytok? — kérdezte aztán hetykén.

Fülöp válasza helyett hatalmasan arculcsapta az okvetetlenkedőt, aztán társaitól követve tovább ment. A megszegyenített ember utánuk iramodott, összeütközésre azonban nem került a dolog, mert barátai lefogták. A Mexikói-ut sarkáig együtt ment a kedvesezett társasággal, ott hirtelen kiszakította magát kísérlője kezeli közül s elszaladt. Rövidesen utolérte Fülöpöt, aki közeledtére megállt. Szabó vak düleében nekirontott a lókereskedőnek, aki azonban megelőzte s botjával úgy vágta fejbe támadóját, hogy az nyomban összeesett és rövid szenvedés után meghalt. Fülöp a véres tett elkövetése után a főkapitányságra ment, ahol elmondta a történeteket. A rendőrség Fülöp Istvánt letartóztatta és intézkedett, hogy Szabó holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállítsák.

— **A Magas Tátra domboru térképe.** Apponyi Albert gróf vallás és közoktatásügyi miniszter a Balázs Ferenc és Végh Endre dr. aradi lakosok által tervezett és készített Magas Tátra domboru térképet, a hivatalos bírálat alapján az elemi és középiskolák használatára engedélyezte és elrendelte, hogy a térkép a taneszközök névjegyzékébe felvétsék. A kitűnő becses bíró térképet már szonnan megjelenése után a következő intézetek és magánosok szerezték be: a szegedi róm. kath. főgimnázium, a szászvárosi ev. ref. főgimnázium, a kolozsvári ev. ref. főgimnázium, a szegedi róm. kath. tanítóképző és tanítónőképző, a szegedi elemi népiskolák felügyelője, aradi polg. leányiskola, Tátra Klub, felkai Tátra muzeum, órátrafűrédi fűrdőigazgatóság, Ormody Viktor vezérigazgató, br. Harkányi Andor, Kassaderbergi vasutigazgatóság, Stadler Károly, Liptóújvári kir. főerdőhivatal, megrendeltetett a a nantesi (Franciaország) muzeum részére stb. A tervezők az engedélyezésről szóló miniszteri leiratot ma kapták meg.

— **Veszek tört aranyat.** ezüstöt, gyémántot, briliántokat, gyöngyöket, a legmagasabb áráért, avagy új tárgyakra átcserelek. Nagy ékezer, ezüst, drágakő és finom geofi zsebbora raktár. Nagy választék elsőrendű nehéz tüzezőstől China ezüsttárgyaktól és evőeszközöktől. egyedüli elárúsítása a világ legjobb ezüsttisztító szerének. Tisztelettel: Weinberger Ferenc Aradon, Fischer Bliz palota. Telefon 439.

— **Belhák, svábok, poloskák legbiztosabb pusztító szere** Vojtek és Weisznel Aradon. 112

Párisi divatlevél.

(Az ősz toalettjei.)

Páris, szeptember 30.

Néhány komor őszi nap elég arra, hogy a könnyű nyári ruhák egyszeriben eltűnjenek a színtérről. Helyöket az ugynevezett átmeneti ruhák váltják fel, amelyek hangulatosak, mint maga az ősz. A színek mind a hervadást mutatják: a fakósárga, a hervadás barna színe s a bizonytalan piros az

uralkodó. Mellette nagyon kedveltek a skót, s a csíkes szövetek, amelyekben a csík az alapszín sötétebb árnyalatát mutatja.

Természetesen az angol ruha az uralkodó. Utára szebbet és sikesebbet nem is viselhetnének hölgyeink. Angol ruhának legmegfelelőbb a sötétkék szerzs, a skót, mindenekfelett pedig a lágy posztó, mintán ez simul a legszebben az alakhoz. Kivételesen láthatunk bársonyból varrt angol ruhát is. Legszebb a fehér diszes gesztenyebarna bársony ruha.

Talajdonképpen változást a szoknya szabása mutat. Felül szorosan testhez simuló, lefelé pedig egészen harangformájú. A magasövű s egybeszabott szoknyának vége, ilyenformán kevesebb lesz majd a rövid bolero is. Helyét a jaket foglalja el, amely vagy rövid és zsákformájú, vagy egészen hosszú és testhez álló forma. A nyitott jakettek keskeny, himzett csíkek díszítik. Legkedveltebb erre a célra a színpompás japán himzés. Nagyon eredeti és egyben szép is a szoros mellény, amely egészen a férfi mellény mintájára készül. Hátnál a mellényeket csat fogja össze, elől egy sor gombbal s oldalt apró zsebekkel. Ezt az újdonságot egyszínű posztóruhákhoz, fekete fehérkockás szövetekhez viselik, arany, vagy gyöngyházgombdíszszel.

Erdekes körülmény, hogy tekintet nélkül az őszi időnyre, az ujjak most is rövidek, még a felső kabátoknál is. A téli időny bluzai éppoly könnyűek, mint nyáron át voltak: tüll, csipke és kínai crépe, mind nagyon vékony, laza selyembélésre dolgozva. Nagyon szép divat, kellemes viselet, csak aztán a tél se legyen valami hideg.

Sok elegáns selyem vagy bársony ruhának a dereka tüllből készül és a szoknya szövetét csak mint dísz alkalmazzák rá.

Estélyi ruhákhoz dísznek most is a csipke az uralkodó. Sok esetben oly dusan alkalmazzák, hogy szinte egy részét képezik a ruhákak, különösen ha a szövet színével összhangzik. Csak nyakdísznek alkalmazzák mindig egyformán fehér csipkét. Uralkodó az irlandi csipke s a tüll himzés, talán azért, mert ezt még otthon is elkészíthetik dolgos kezek.

Az empireforma továbbra is uralkodik. A váll szabása hosszan lenyúló s láttam olyan derekat is, amelyen az ujj a vállal egybe van szabva. Alighanem a japán viseletnek a befolyása ez. Észleljük ennek a hatását a köpenyeknél is, amelyek nemcsak japán szabásúak, hanem japán himzés is díszíti.

Mindezek után pedig legjobban szeretjük a tüllbeát, amely még a tollboánál is kedvesebb nekünk. Tudják miért? — Mert ez még szebbé tesz bennünket. Yvette.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Bisztriczky és a kincstár.

— Tízennyolcezer korona bírság. —

Arad, október 2.

Néhai Sailer Antal még 1902. évben unokaöccsének, Bisztriczky Józsefnek több józsefvárosi és gyárvárosi ingatlant adott át, amiről adás-vételi szerződés is kötettek. E szerint Bisztriczky az ingatlanokat százezer korona vételáron megvette Sailerától. A kincstár azonban több körülményből azt a gyanút merítette, hogy az ingatlanok nem adás-vétel útján, hanem ajándékozás révén kerültek Bisztriczky birtokába, amiért is jövedéki kihágás miatt feljelentést tett Bisztriczky ellen. A hivatalos becslés

megállapította, hogy az ingatlanok értéke 176.400 korona és ezen összeg után rótták is ki az illetéket. Adás-vételről lévén szó, a vételi illeték négy egész háromtized százalékot tenne ki, de a kincstár feljelentése értelmében ajándékozás forgott fenn és így a rokonsági fokra való tekintettel Bisztriczky két egész hattized százalékot eltiltolt a kincstár kárára.

A temesvári kir. törvényszék annak idején foglalkozott ez ügygel és minthogy az ajándékozást nem látta beigazoltnak, a kincstárt elutasította, Bisztriczkyt pedig a jövedéki kihágás vádjá alól felmentette. A kir. ítélőtábla azonban megváltoztatta ez ítéletet és kimondotta Bisztriczky bűnösségét. Ezen táblai ítélet ellen Fáy Ignác dr. az ügy újrafelvételét kérte, mert új bizonyítékokkal és tanúkkal kívánta igazolni, hogy tényleg adás-vétel történt és a vételért Bisztriczky ki is fizette. A lefolytatott új bizonyítási eljárás után a kir. törvényszék előbbi álláspontjához híven Bisztriczky felmentésével a kincstárt elutasította és a kir. pénzügyigazgatóság felelőszése folytán az ügy újra a kir. ítélőtábla elé került, amelynek büntető-tanácsa tegnap foglalkozott vele.

Elnök volt Laszly József dr. kir. ítélőtáblai elnök, előadó Gidró László, szavazóbírák Huszka Mihály, Stein József és Küttel Samu dr. Mintegy egy órai tanácskozás után a kir. tábla meghozta ítéletét, amely Bisztriczky Józsefet az illetékügyi szabályokba ütköző illetékjövendéki kihágásban bűnösnek mondotta ki és ezért 4598 kor. 88 fill. egyszeres és 13796 kor. 64 fill. háromszorosan felemelt illeték megfizetésére kötelezte és amennyiben ezen összeg behajtható nem volna, úgy hat havi fogházra ítélte. Ezzel az éveken át elbuzódó illetékügyi sorsa, amely oly sok dolgot okozott már a bíróságoknak, végleges eldöntést nyert.

NAPIREND.

Október 3. Szerda. Róm. kath. naptár: Kandid. — Protestáns naptár: Kandid. — Görög-keleti naptár (szeptember 20.): Euszták és társa. — A nap két óra 1 perckor, nyugszik 5 óra 38 perckor.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, semmi vagy kevés csapadék.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelőintézete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor Odón délelőtt 8—9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 órakor.

Október 11. Kórorvosválasztás Kis Peregén.

Október 20—21. Aradi löversenyek.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEZÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Uj-Arad, október 2.

Már örültünk, hogy a hűvös napok elmaradnak, most megint az eső miatt vagyunk elégedetlenek. Még jó, hogy nem esik egyfolytában, mert így még sem okoz oly nagy akadályt.

Főképp a szüretelőkre káros az eső, míg a föld talajának egy kis nedvesség nem árt.

A gatonautólet irányzata ingadozik. Lányhaságot szilárdság váltja fel és fordítva.

E kelt:

2500 mm. buza 6.50—6.75.

150 mm. árpa 5.80—5.40.

100 mm. rozs 5.10—5.20.

50 mm. zab 5.60—5.80.

Angol öltöny A kizárólagos posztó gyári raktárban
35% megtakarítással szöveteket
árusítunk.

Leichner és Fleischer
Arad, Szabadság-tér 17.

Fiuk részére maradékok kaphatók.

Budapesti áru- és értéktőzsze.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 2

Amerika 1 1/2 magasabb. Kínálat és vételkedv korlátozott. Elkel 30,000 méter-nazsa tartott áron.
Az arak 50 kilonként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre	7.12—7.13
Aprilisi buza 1907-re	7.42—7.43
Rozs októberre	6.17—6.18
Zab októberre	6.96—6.97
Uj tengeri 1907-re	5.02—5.03

Nyugat tőzsde.

Buza októberre	7.13—7.14
Aprilisi buza 1907-re	7.42—7.43
Rozs októberre	6.19—6.20
Zab októberre	6.91—6.92
Uj tengeri 1907-re	5.02—5.03

Irányzat szilárd.

Oszták hitelrészvény	674.25
Magyar hitelrészvény	813.25
Magyar koronajáradék	94.50
Oszták-magyar államvasúti részvény	683.50
Déli vasút	182.25
Leszámlolóbank részvény	515.—
Magyar jelzálog hitelbank	519.50
Rima-Murányi vasmű részvény	578.50
Salgótarjáni kőszénbánya	627.—
Közuti vasút részvény	579.50
Városi villamos vasút részvény	319.50
Konvertált jelzálogrészvény	134.75
Egyesült Budapest fővárosi takpénzt.	2285.—
Adria tengerhajózási részvénytárs.	4450.—
Orosz járadék	78.60
Erzsébet szanatórium sorsjegy pénzben	—
Erzsébet szanatórium sorsjegy áruában	—

CSARNOK.

A tőgyéri kétéleikü asszony.

Irta: Sz. Szilágyi Vilmos.

(Vége.)

Draginya ekkoriban már harminc éves volt. Sokat kellett vele érintkeznem, az elméleti állapotát is megfigyeitem, szóval ismertem jól. Nem volt szép, sőt soványnak is elég sovánny. Mindössze a két szeme eggett emésztőlángban. A szenvedélyt a világ semmi pszichiatere nem nézte volna ki belőle, de nekem az volt a benyomásom, hogy az asszonyi érzés mindig fokozódik a teljesen egyre megy, hogy paraszt-e, vagy fejedelmi sarj, mikor azt érzte a nő, hogy kezd öregedni, egyszerre és egyformán elveszti a józan gondolkodását s érvényesülni akar. Még csak egy keveset menteni a nyárból, ugys olyan kutya rossz a nyirkos ősz. Az emléjében sem találtam az asszonynak elváltozást, reides volt az.

Várta Kornya Petru. Néha az utcára is kinézett, hátha talán megkerüli a sort és úgy kerül le a kertek felé, aztán benézett, pusztán dőlőlésből, az istállóba, a szinbe, a tyúkólba megrizsztotta a lézengő szárnyasokat, a végén meglát az utca érdekelte.

Allig járt ott még ember, csak Szporea Vaszille dőlőlésből. Mulatságos volt nézni a becsipatt legényt az áttivornázott éjszaka viharos nyomaival ábrázatot, dőlőlés a pálnka: őz, a szemek meg duzzadtak, a bajusza kócosan lógott a szájába.

Az asszony visszahúzódott, mikor Vaszille már a ház végén járt, de későn. A legény megértette a kis ajtó madzagját s betántorgott az udvarra.

Draginya úgy ugrott elébe, mint a furia.

— Mit akarsz! Takarodj minjárt.

Vaszille meglöbálta bozontos fejét.

— Nem ug, rózsám, sz egyszer nem rá-

zol le a nyakadról. Tudom, hogy az urad nincs itthon, eljöttem hát hozzád.

Minden szavánál botlott egyet. Aztán ki-nyujtotta a karját és el akarta fogni az asszonyt. Olyan széles ölelésfele volt ez, szemmel láthatólag a derekára pályázott.

Draginya gondolkodni sem tudott. Elfutotta az undor, meg tén még valami, szép szóra próbálta fogni a dolgot.

— Mondok neked valamit, Szporea Vaszille. Tudod, hogy sohasem haragudtam rád, ne haragits meg most sem. Eradj haza, eludd ki magad, aztán gyere vissza. Nem bánod meg. Főzők finom mamaligát ísrlal.

A részeg gondolkodott egy percre, aztán hangosan elkacagta magát.

— Tudom már, hogy mit akarsz! Szabadulni akarsz tőlem, de hát az nem sikerül. Én már az egész uton azon spekuláltam, hogy idejőzők hozzád s itt maradok. Ugy is lősz, édes rozmaringszálam.

Végre sikerült elképnie az asszony karját, majd magához rántotta, Draginya azt sem tudta, hogy él-e, vagy hal-e? Minden pillanatban jöhet Kornya Petru s ha itt találja ezzel a legénygyel, sosem tisztázza magát a gyanu alól, hogy nem a szeretője. Legnagyobb is kétséges marad, hogy mi hosta ide. Tán jussa volt régebben hozzá, tán az őszön, a részegemberek igazmódú őszöne vezérelte be. En, meg lehet ebbe bolondulni.

Pedig így lesz nyilván, semmi mentő horgony, amibe belekapaszkodjon. Ő belé Vaszille kapaszkodik és huzza befelé a szoba irányába. Vasmarkából lehetetlen menekülni, a kétségbeesés tehát, — meg az ősz, a nyíri napu gár utáni epkedés — megint ravasz esztétét elő.

Odasimul a legényhez, a feje érinti annak az arcát.

— Olyan erős vagy, Vaszille, ezt szeretem bennem.

Az pedig elengedi a karját, hogy a kezös bárány derekát kerítse a hatalmába. Ekkormár a konyhában vannak, Draginya kielik a kezét közül, mint a gyík, fölkapja a tuskóvágó nagy fejszét s Vaszille kettéhasított koponyával törül el a földön.

Csak meg se mukkant, vége volt egyszerre s őt peicbe se tellett, megérkezett Kornya Petru. Ez az időpontjelzés azért fontos, mert ezalatt Draginya becipelte a megölt embert a kamarába, elmosta a véres földet s megtisztogatta önmagát is. Valóságos boszorkányság kellett hozzá, olyan gyorsan ment. Aztán röpült a szeretője elé mosolygó arccal, egy kis durcás-sággal.

— Te csunya, azt bitem, hogy nem is jősz. Sosem szerettelek ennyire, mint ma, úgy vágyódtam csókokod után.

Turbékolással tett el az egész nap, későn este tért haza Fizesán.

— Stefán, mondta neki az asszony, ez a részeg gazember megakart téged rabolni. Leöltötem.

— Jól tetted, bölintott Fizesán, azal se-
pített a feleségének a holttest eltakarításában. Éjfél órán talicskába tették, bedobták a Brdába. Az volt csak a baj, hogy a víz nem vitte tovább Vaszillet, alacsony volt hozzá s a két-lelkü asszonyt másnap már letartóztatták.

IDEGENEK ARADON.

— Október 2 —

Központi szálloda. Kepich Manó kereskedő Káransebes. — Jekey Ernő huszárezredes Cegléd. — Keresztes Ede dr. ügyvéd Marosvás. — Pany Rikárd gyáros Bécs. — Hann Frigyes kereskedő Medgyes. — Fehér Jenő kereskedő Budapest. — Ho-

länder Samu birtokos Csermő. — Radó Ödön kereskedő Budapest. — Helló Dező kereskedő Budapest. — Janovitz Jenő kereskedő Budapest. — Szeleidy Pál intéző. — Végh János főhadnagy Gyöngyös. — Pap Jenő utazó Budapest. — László Kálmán utazó Budapest. — Kun Árpád magánzó Gyula. — Scheinberger Mór magánzó Szeged. — Blau Samu borkereskedő Nagyvárad. — Helfer Adolf kereskedő Budapest. — Pohl János kereskedő Bécs. — Neuberger János kereskedő Bécs Braun Bernát kereskedő Budapest.

Pannónia szálloda. Fuchs Bernát kereskedő Zöldes. — Györfi Mór kereskedő Budapest. — Mészáros Lajos bankhivatalnok Soborsz. — Stanszki Rezső ügynök Temesvár. — Szentmiklós Gyula gyógyszerész Arad. — Kabos Jenő hírlapíró Budapest. — Ganea B. tanító Buttyin. — Osztrics János építész Borosjenő. — Barnab Miklós magánzó Temesvár. — Kéler Jenő mérnök Budapest. — Fodor János hivatalnok Arad. — Stranzky Géza utazó Temesvár. — Lukács Emil tisztviselő Arad. Kutas András mérnök Budapest. — Weisz Armin hivatalnok Budapest. — Eisner Izso rabbielölt Nagyvárad.

Nemzeti Színház.

A) bérlet.

A) bérlet.

Szerdán, 1906. évi október hó 3-án

A nap hőse.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Kadelburg Gusztáv. Fordította: Timár Szaniszló.

SZEMÉLYEK:

Dornwald Emil Várnai Jenő.	Duriano	Borbély S.
Agathe, neje Bácsné.	Gornero Lola	Novák Irén.
Tilly Bendler Körössy Juli.	Framelli	Faludi K.
Bendler Hugó Marházi M.	Marlen	Benkőné P.
Gernau Arthur Beregi S.	Bayer	Szabó László.
Gróf Parakoff Kulcsár L.	Ulrich, Inas	Szathmári A.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTER.*

Limbek János és fia

elő meggy. Mr. azab. érekeperő-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Grallert Anna, Grallert Konrád és neje szül. Vollerle Valéria, Grallert Rezső és neje szül. Martini Hilda, saját, ugy az elhunyt unokát Grallert Frigyes és Grallert Józsi, valamint számos rokonok nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatják a forrón szeretett és felelhetetlen jó édesanyja, illetve anyós, nagyanja és rokon

őzv. Grallert Joachimné szül. Höfler Bertának,

folyó évi október hó 2-án, reggel 3 órakor, életének 75 ik évében, rövid szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványait október 3-án délután 1/4 órakor fognak Kiss Ernő u/c 1. számú házban a rom. kath. szertartás szerint becsontatni és a felső temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért október hó 5-én délelőtt 9 órakor fog a főt. Minorita-atyák szentegyházában az egok Urának bemutatlatni.

Arad, 1906. október 2-án.

Az Úr békéje lengje körül sirját!

Figyelem!

A n. é. közönségnek b. tudomására hozom, hogy a

Figyelem!

Pucher András

temesvári cserépkályhagyáros gyártmányaiból itt

Aradon, Deák Ferencz-utca 2. sz. a.

a Vass szálloda mellett

raktárt nyitottam, és

a hol hazai gyártmánya elsőrendű minőségű fa, szén és kősz fűtésre alkalmas

Pucher-féle gyorsmelegítő cserépkályhák valamint takaréktűzhelyek, fűdőkádak, falburkolati lapok megtekinthetők és az esetleges rendelések tisztításokra, javításokra és egyéb megtekinthetők.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

2492

Prodánovits Döme.

Telefon szám 151.

Nagy
könyvkötészet.

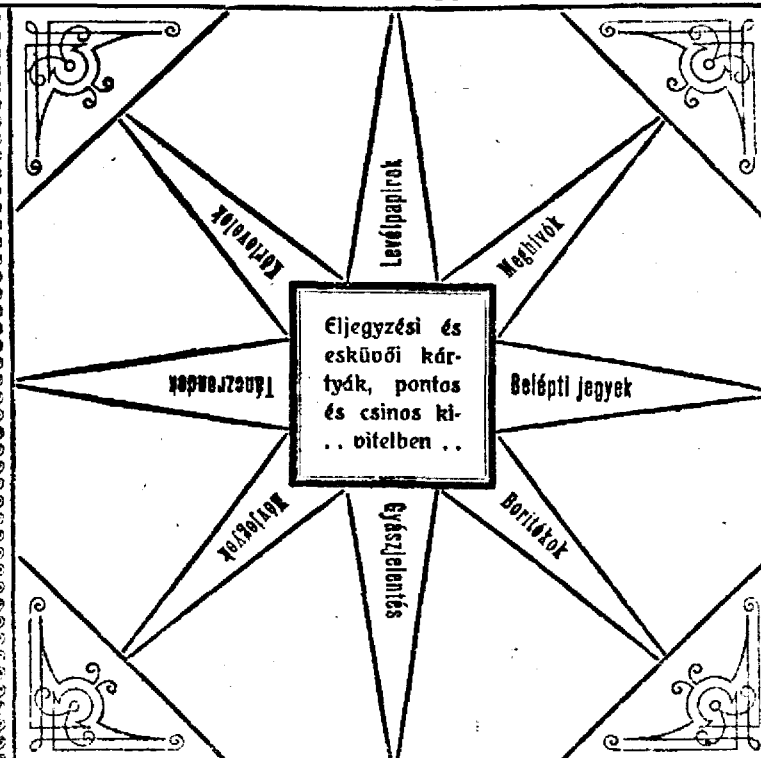
ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVNYOMDÁJA

ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Betű-
főmőntőde.Ajánlja
kitűnően berendezett és
a mai kor igényeinek
teljesen megfelelően fel-
szerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyom-
tatási munkák gyorsan,
pontosan és a legmo-
dernebb kivitelben ju-
tányos árban készített-
nek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legelter-
jedtebb vidéki politikai
napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:

1 ére . . . 24 korona.
1 hóra . . . 2 korona.

Vidéken:

1 ére . . . 28 korona.
1 hóra . . . 2 kor. 40 f.

Szerkesztőségi telefon 557.

Kiadóhivatali . . . 151.

Poloska elpusztítására a legjobb és legha-
tásosabb szer a

PHENOLSAV.

A butorokat nem támadja meg. Ara egy üvegnek 70 fillér.

Tyúkszem ellen

legkiválóbb szer a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Hatása oly frappáns, hogy mindenkit bámulatba ejt.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Minden fogfájást azonnal megszüntet
a Hajós-féle fogcsep.

Ara 40 fillér.

Kapható az egyedüli készítőnél: 3861

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz. a Magyarhazai Szemle.

Gummi American „Nover“
a legjobb és legkelleneesebb óvszer.Egyedüli raktár: Hajós Árpád gyógyszer-tá-
ban, Arad, Andrassy-tér 22. sz.6 darab
egy eredeti
fémdobozban
2 kor.

Magyarnak Pécs — Németnek Bécs.

Ne küldjük pénzünket külföldre.

Koczkázat kizárva!

Nem tetsző tárgyak kicserélhetnek vagy a pénz visszaadatik.

1372. szám.

Legszebb, legdivatosabb japán gyűrű, va-
lódí szerencse crisopras kővel 24 kor.Szerencse opálgyűrű, gyönyörű kivitelben,
14 kar. tiszta aranyból.Duplatelű finom 14 kar. női aranyóra,
gyönyörű kivitelben, igen finom szerke-
zettel 32 kor. Erősebb minőségben 40
korona.

1537 szám.

Gazdagon kirakott brilliánt gyűrű, a kö-
zepén smaragd vagy rubin 300 korona.

696/1404. szám.

Legkedvesebb emlékgyűrű, valódi arany,
3 opálkővel lógóval 12 korona.

1534. szám.

Művészi kivitelű brilliánt rubin vagy
safir gyűrű 280 korona.

1532. szám.

Gyönyörű művi és legszebb ragyogásu
brilliánt gyűrű 4 nagyobb és 9 kisebb
kővel 250 korona.Hazánk első és legnagyobb ékszer-, óra-, látszer- és iparmű-
veszeti tárgyak telepe

SCHÖNWALD IMRE

magyar órasmester, ékszergyáros és látszerész PÉCS.

A nmlts. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által jóváhagyott

Aradvármegye
nagy fal
Térképe

108—144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára
10 korona volt, leszállított áron

4 koronáért

vászonra huzva 7 korona,

vászonra huzva léczekkel ellátva 8 koronáért

kapható

kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha e készlet elfogy, úgy többé nem lesz az ily potom áron beszerezhető.

MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE.

Ezer év a magyar nemzet történetéből.

..... IRTÁK:

SZALAY JÓZSEF és BARÓTI LAJOS.

4 vaskes kötet.

Szalay József alapvető munkáját, melynek e mű javított kiadása, a Magyar Tudományos Akadémia a Szilágyi főle nagy jutalommal tüntette ki.

Nagyszabású történelmi képgyűjtemény.

1093 a szöveg közé nyomtatott képpel és 97 műmelléklettel.

Ára vászonkötésben, a magyar szent korona dombornyomása képpel díszítve 60 korona.

A Mátyás király korabeli Corvina kötéshez hasonló félbőrkötés 70 korona.

Havi részlet 3 korona.

Előfizetési-iv!

Kelemen D. és Társa könyvkereskedése B.pest, IV. Reáltanoda-utca, ezennel megrendelem Szalay József és Baróti Lajos A Magyar Nemzet Története című művet, a mely 4 vaskes kötetben, negyedrészt alakban, fanteles, tehát soha meg nem sárguló papírosra nyomva és illusztrálva jelenik meg rendkívül díszes kötésben. A teljes mű ára vászonkötésben 60 korona dombornyomása képpel díszítve 60 korona. A Mátyás király korabeli Corvina kötéshez hasonló félbőrkötés 70 korona. A részletek be nem tartása esetén a folytatások a részletek pótlásáig visszatartottnak; a lejárt és le nem fizetett részleteket a cégnek jogában áll, a portóköltség becsapásánál melletti postai megbízással beszélni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű teljes vételára esedékessé válik. A vételár elő részlete a mű szállításkor utánveendő.

A fenti előfizetési feltételeket tudomásul veszem, külön kikötést nem teszek és a fentiek alapján eszenel megrendelem a fentnevezett munkát koronás vételárért, a teljes mű átvételének kötelezettsége mellett, fizetendő havi koronás részletekben a rendelés keltétől kezdődőleg könyvkereskedésénél.

Szóbeli megállapodások érvénytelenek.

Lakhely és kelet:

Név és aláírás:

Tessék olvas-
hatón
aláírni

Ar III. díjgyezék 30. tétele értelmében bálymentes.

DISZMŰMUNKÁK

MONIROZÁSOK

IRÓMAPPÁK.

TELEFON 151. 52.

ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZE
Aradi és család vasúti palotáján

ADJUNKT A LEGMODERNEBB
PERKEL FELSZERELT

KÖNYVKÖTÉSZEINKET,
HOL A LEGEYSZERÜBB BEKÖTÉSTŐL
FOGVA A LEGFÉNYESEBB KÖTÉS
DISZKÖTÉSEKET TUDJUK KÉSZÍTENI

DISZDOBOZOK

FÉNYKÉPTARTÓK

AMATŐR KÖTÉS.

APRO HIRDETÉSEK.

A K i n e k

Ismeretség híján

készítéskor,
kevelőre,
szőlővesztőre,
kényvelőre,
segédre,
lapára,
gazdatisztára,
kiosztásra,
vizsgálásra,
kiosztásra.

kiosztásra,
gazdatisztára,
szőlővesztőre,
szőlővesztőre,
szőlővesztőre,
szőlővesztőre,
szőlővesztőre,
szőlővesztőre,
szőlővesztőre,
szőlővesztőre.

A K i

eladói híján

szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő.

szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő.

A K i

eladói híján

szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő.

szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő.

A K i

szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő.

A K i

szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő,
szőlő.

ARADI KOZLONY

kis hirdetés

rovatát használja.

Szőlőbirtokos urak!

Veszünk szőlőtörkölyt, melyet a termelés helyéről azonnal elszállítunk, cement görreinkbe helyezzük; átvétel alkalmával azonnal fizetjük. Ajánlatokat kérünk Winkler és Faragó, Gyorokon. 2514

Egy jó forgalmu mosdintézet

Arad, Páblán-utca 11. szám alatt az utcára nyíló helyiséggel, teljes modern felszereléssel elutazás miatt szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt az üzlettulajdonosnő ugyanott. 2495

Veszünk könyvtárakat

egy-egy könyvet, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb árban. Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad. 285

3 szobás udvari lakás

a Szabadság-tér közelében novembertől keresetlik. — Árjajánlatokat „Udvari lakás” jellegével a kiadó hivatal továbbítja. 2524

577—1906 g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi szin- és bérház épületben lévő sörszarnok és hozzártatózó lakásnak folyó évi novembertől 1-től 6 évre való bérbeadására iránt folyó évi október hó 8-án d. e. 10 órakor árverést tart. Kikiáltási ár: 10150 korona évi bér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha szokhoz a bánatpénz mellékeve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnáján az árverési megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1906. évi október hó 1-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay, s. k.

t. főjegyző.

Kilényi C. és Társa

divat-, kézmű-, rövidáru és fehérnemű

új áruháza

a József főherceg-uton megnyílt.

24 évig az aréna épületben volt üzletük a folytonos házbér emelés miatt

József főherceg-ut 11. szám alá

(Müller-házba)

helyeztük át.

A mostani sokkal olcsóbb házbér miatt abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a mélyen tisztelt vevőinket sokkal olcsóbban szolgálhatjuk ki, mint azelőtt.

Magunkat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánljuk kiváló tisztelettel

KILÉNYI C. és TÁRSA a „Kék golyó”-hoz.

József főherceg-ut 11. 1489

Minden utánzat vagy utannyomás büntetve lesz.

Egyedül valódi Thierry Balzsam

csak a zöld apáca védjeggyel. Törvényileg védve. Kiválóan híres és feltűnően hatásos szer emésztési zavarok, gyomorgörcsök, kolika, katarus, mellfájás, influenza stb. ellen. 12 kis vagy 6 dupla üveg, avagy egy nagy különleges patentzárral ellátott üveg ára 5 korona bérmentve. 3854

Thierry Centifolia kenőcs közismert mint non plus ultra minden még oly régi seb, gyulladás, sebesülés avagy mindenféle daganat ellen. 2 téglár 3 kor. 60 fill. bérmentve szállítva a pénz előleges beküldése avagy utánvétel ellenében küldi

Thierry A. gyógytára Pregreda, Rohits Sauerbrunn mellett.

Füzetek több ezer kizárólagos jogú receptekkel és hármantve.

és Hefés Árpádnál Aradon.

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-Apothek
bei Rohits-Sauerbrunn.

Telefon szám 10.

HOFFMANN SÁNDOR

DIVATÁRU ÜZLETE

ARAD,

SZINHÁZ ÉPÜLET.

Az

ősz és téli újdonságok

megérkeztek.

Figyelmes és pontos kiszolgálás.

szolid árak.

Vidékre mintákkal szívesen szolgálunk.

HOFFMANN SÁNDOR

SZINHÁZ-ÉPÜLET.

872

Telefonszám 10.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a csónanyzó egyszer veszi és többé mást nem szívat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

244

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyáranak festékével.

Csodásan és rögtön hat

lábizzadás ellen

Dr. Tsajkovszky-féle szer

Ha ezen folyadékkal naponta egyszer megnedvesítjük a lábakat, akkor kétszeri alkalmazás után teljesen és biztosan megszűnik a cipők, illetőleg a lábak undorító bűze.

Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár: 3871

G. Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Arad, Deák Ferencz-utca.

Eladó fajalma.

5 kilogrammos postacsomagonként frankó szállítok utánvétel mellett 3 koronáért szép válogatott egészséges fajalmát, u. m. Batul, Panik, Bellefleur, Bauman Ranet, Machanczky, Tyúk, Bálint, Kalvil stb. Szállítok utánvétel mellett frankó szászvárosi állomás 100 klgr. rendelésnél válogatva 50 koronáért.

Válogatlaa minőségűt 100 kilónként 30 koronáért. 2509

Czim

FRIED ESKELES

földbirtokos gyümölcsészetenél Algyógy.

578—1906 g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a másodrendű törvényhatósági utak meghomokolásával kapcsolatos munkák elvállalása iránt folyó év október hó 8-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 2000 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékeve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnáján az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1906. évi október hó 1-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay, s. k.

t. főjegyző.